nt
naš tednik

LETO XXIX — Številka 43 27. oktobra 1977 Cena 4.— šil. (4 din)

Poštnina plačana v gotovini P. b. b.

Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

11. svetovni kongres katoliškega tiska na Dunaju

Mednarodni kongresi so navadno v veliki nevarnosti, da splavajo zaradi raznih slavnosti in slavnostnih nagovorov kar kmalu v oblake. Kongres katoliške svetovne zveze tiska (Union Catholique Internationale de la Presse — UCIP) pa je moral še proslaviti njeno 50-letnico obstoja. Zato se tudi ni treba čuditi kritiki, ki so jo izrazili predvsem zastopniki Tretjega sveta, ki so bili močno zastopani (razveseljiva tudi udeležba iz vzhodnih držav in iz Jugoslavije): premalo se je delalo, premalo je bilo možnosti medsebojnega spoznavanja, preveč se je govorilo s podija.

Albert Tévoédjrè je ugotovil, da „se je beseda ‚solidarnost' tako zlorabljala, da se ljudje nanjo sklicujejo, čeprav ji ne zaupajo več. Informacija mora prevzeti spet veliko vlogo, da bo dala besedi njen prvotni pomen. Solidarnostna pogodba je obvezna, nepopustljiva. Doživljamo solidarnost pri naravnih katastrofah in nesrečah, ki zadenejo dele človeštva. Ista solidarnost bi morala biti na dnevnem redu tudi v navadnih časih, da bi se preprečile bodoče katastrofe in bi se zadostilo najvažnejšim potrebam narodov."

„Človek je razumno bitje. Ta vrednota se mora podčrtati in poudariti. Moramo vse podvzeti v smer pospeševanja kritičnega duha, svobode, udeleževanja, z eno besedo, osnovnih stremljenj človeštva. Pozivamo odgovorne časnikarje, naj usmerijo pozornost javnega mnenja na te bistvene potrebe in na prizadevanja, ki hočejo poglobiti medsebojno pomoč narodov in narodnostnih skupnosti," je nadaljeval Albert Tévoédjrè in zaključil svoje predavanje z ugotovitvijo, da je „vloga tiska bistvena za splošno razumevanje premika k novi solidarnosti. Ta premik bo omogočil prepojitev sveta z novim socialnim vzdušjem in razširil duhovno obsežnost komunikacije, to je odnosa do bližnjega."

H. Stritzl, glavni urednik koroške Kleine Zeitung se bučnemu aplavzu poslušalcev ni pridružil. Razumljivo. F. K.

UVODNIK

Vlada je bila tista, ki je prekinila razgovore z nami!

(Iz govora Filipa Warascha na zborovanju Kluba slovenskih občinskih odbornikov v Borovljah)

Na dan avstrijskega državnega praznika moramo ugotoviti, da republika Avstrija ni rešila manjšinskega vprašanja, kot to vedno spet trdi koroški deželni glavar Leopold Wagner, da še nikdar ni bilo tako malo politične volje, da bi se stvari v prid življenjskih interesov koroških Slovencev pomikale naprej.

Da, postavili so na Koroškem nekaj dvojezičnih napisov. Še vedno stojijo, kajti stražijo jih iz noči v noč. Toda to niso prvi dvojezični napisi na Koroškem. Pred letom 1916 so stali vsepovsod, od Šmohorja do Labota, od Djekš do Sel, in ne le na krajevnih tablah, marveč tudi na občinskih hišah in železniških poslopjih. In še vsi imamo v spominu, da so stali dvojezični krajevni napisi tudi leta 1972. Le nekaj dni in noči sicer, ampak stali so in bilo jih je več kot danes. Res je, niso jih postavili prostovoljno, prisilila jih je koroška slovenska javnost, predvsem naša mladina. Teh par tabel je bilo znak za nemške nacionaliste in neonaciste na Koroškem, da so šli v protinapad in odstranili v »nemški noči 10. oktobra 1972« zadnjo dvojezično tablo. Toda ne dovolj: šli so v napad in zahtevali »končno rešitev« manjšinskega vprašanja v smislu tretjega rajha. Tisti, ki so mislili in upali, da bo avstrijska vlada stopila po robu takemu početju, so morali kaj kmalu spoznati, da so dobile sile, ki bi jih bilo treba zatreti, podporo z najvišje vladne strani.

Kljub temu nismo bili nikdar koroški Slovenci tisti, ki bi odklanjali pogajanja z avstrijsko zvezno vlado. Nasprotno: zahtevali smo pogajanja na enakopravni, partnerski podlagi in jih zahtevamo tudi še danes. V zadnjih par letih smo se sestali z vladnimi predstavniki kar 12 krat. Šli smo v iskanju pragmatične rešitve celo tako daleč, da smo morali pričakovati, da ta ali oni pripadnik slovenske narodne skupnosti, kompromisne rešitve ne bi več razumel in odobraval. Morali pa smo spoznati, da je bila zvezna vlada na Dunaju od vsega začetka pripravljena kapitulirati pred protislovenskimi, nemškonacionalističnimi krogi na Koroškem, še več, prevzela je popolnoma njihovo argumentacijo in pogajanja z nami so imela le še značaj alibi-pogovorov. In še nekaj je treba ponovno poudariti: vlada je bila tista, ki je 31. maja 1976 prekinila razgovore z nami!

Ta dejstva nam torej nakazujejo, da trenutno znotraj Avstrije ni moč najti rešitve manjšinskega vprašanja. Upam si trditi, da v nobeni politični strukturi republike Avstrije danes ni resne volje, da bi zboljšali situacijo koroških Slovencev. Zato smo koroški Slovenci slej ko prej prepričani, da bo potrebna tudi v primeru Koroške formalna internacionalizacija manjšinskega vprašanja. Konkretno mislim, da bo morala tudi o našem vprašanju razpravljati generalna skupščina OZN. Južni Tirolci so internacionalizacijo izsilili z dinamitom. Koroški Slovenci pa nasilje odklanjamo. Doživeli smo nasilje, doživeli smo nacifašizem. Nasilju smo se tudi uprli. Zato vemo, koliko gorja lahko prinese nasilje, koliko nedolžnih žrtev terja tako nasilje. Koroški Slovenci tudi ne bomo spremenili svojega mnenja, četudi bodo uprizarjali proti nam proces, četudi bodo hoteli kriminalizirati slovensko narodno skupnost in njegovo vodstvo. Vsa ta izvajanja pa ne pomenijo, da se hočemo diktatu brez odpora vdati. Zaupamo in računamo tudi na senzibilnost mednarodne demokratične javnosti, da pravočasno spozna, da se ponovno rojeva in poraja na Koroškem tudi mračnjaški totalitarni duh hitlerizma, ki je bil vojaško sicer premagan pred

(Dalje na 5. strani)

Zahtevamo odstop koroškega varnostnega direktorja in državnega tožilca Stoiserja!

Na svoji seji v ponedeljek, dne 24. oktobra t. l., je predsedstvo Narodnega sveta koroških Slovencev obširno razpravljalo o kazenskem postopku proti osrednjemu tajniku NSKS Filipu Waraschu, ki se je končal pretekli četrtek z oprostilno sodbo pred deželnim sodiščem v Salzburgu. Kakor je predsedstvo vzelo razsodbo z zadovoljstvom na znanje, kajti dokazuje, da se avstrijska javnost zunaj Koroške le ne da zavajati od korotenj, je na drugi strani ocenilo tudi konsekvence, ki bi jih morale izvajati sodne in varnostne oblasti na Koroškem zaradi ugotovitev, ki jih je sprejelo salzburško sodišče. V bistvu pravi salzburško sodišče, da so varnostne oblasti na Koroškem malomarno raziskavale v „zadevi Warasch" in slepo verjele ovaduhu Güttlerju, prav tako pa da je državno tožilstvo v Celovcu, za katero odgovarja državni tožilec dr. Stoiser, sestavilo obtožnico na podlagi izjave ene same dvomljive priče, namreč spet Güttlerja.

Predsedstvo Narodnega sveta koroških Slovencev zahteva zato od pristojnih zveznih ministrov, da odpokličeta tako koroškega varnostnega direktorja dr. Adolfa Pichlerja, kot tudi vodjo celovškega državnega tožilstva dr. Wilhelma Stoiserja. Ne moremo namreč dopustiti, pravi dalje izjava NSKS, da bi odgovarjale za varnost na Koroškem osebe, ki iz malomarnosti dopustijo, da se celih devet mesecev ne odvali sum od vodilnega pripadnika slovenske manjšine na Koroškem. Potrjuje se s tem že večkrat izraženo prepričanje, da gre za poskus kriminalizacije vodstva manjšine po starem vodilu „deli in vladaj".

Predsedstvo NSKS je končno sklenilo, da bo v tej smeri podvzelo potrebne korake!

Enotno smo za samostojni nastop koroških Slovencev

Na svojem zborovanju na dan avstrijskega državnega praznika v Borovljah je Klub slovenskih občinskih odbornikov izrazil soglasno in enoumno svojo pripravljenost, nadaljevati boj za enakopravnost, ne nazadnje tudi s tem, da bo enotno podprl samostojni nastop koroških Slovencev pri naslednjih občinskih volitvah leta 1979.

O zborovanju Kluba, na katerem so spregovorili predsednik Filip Warasch o politični situaciji koroških Slovencev, višji vladni svétnik dr. Pavel Apovnik o razvojnih programih dežele Koroške ter Franc Wedenig o perspektivah glede občinskih volitev 1979, so sprejeli resolucijo, ki jo v celoti objavljamo. O poteku zborovanja bomo poročali v naslednji številki NT podrobneje.

„Na zborovanju Kluba slovenskih občinskih odbornikov zastopani občinski odborniki in člani samostojnih slovenskih občinskih list z ogorčenjem ugotavljamo, da izvaja avstrijska vlada dosledne sklepe, ki so jih sprejele in uzakonile v parlamentu zastopane stranke proti volji in življenjskim interesom slovenske narodne skupnosti na Koroškem, kateri tako skuša vzeti s členom sedem avstrijske državne pogodbe zajamčene pravice.

Odklanjamo tako zakon o narodnostnih skupinah kakor tudi njegove izvedbene odredbe, ki delijo, oziroma jemljejo Slovencem pravice na podlagi krivičnega, od manjšine uspešno bojkotiranega ljudskega štetja posebne vrste lanskega leta.

Hkrati opozarjamo na nesprejemljivo absurdnost, da nova določila izključujejo iz že okrnjene dvojezične ureditve celo take občine, v katerih so v občinskih svetih tudi zastopniki slovenskih samostojnih list;

- **da nova določila ne dopuščajo uporabe slovenskega jezika na občinskih forumih in da imajo v nekaterih krajih postavljeni dvojezični krajevni napisi samo namen, da potrjujejo lažnive trditve o ‚otokih' s slovenskim ali jezikovno mešanim prebivalstvom.**

Mnenja smo, da so vse avstrijske stranke dolžne se boriti za resnično izpolnitev sedmega člena avstrijske državne pogodbe, s čimer bi lahko dokazale svojo pripravljenost, končno prispevati k mirnemu razvoju v deželi.

Odločno se postavljamo proti vsem poskusom strank, da bi vzele voditeljem obeh osrednjih slovenskih organizacij pravico zastopanja manjšine in izjavljamo svojo solidarnost z obema organizacijama, ki se borita za uresničitev v ustavi zagotovljene manjšinske zaščite.

Prav tako obsojamo vse poskuse kriminalizacije pravičnega boja Slovencev in izražamo upanje, da se končno le uveljavi pravica, kakor v primeru predsednika Kluba slovenskih občinskih odbornikov, Filipa Warascha.

Z ozirom na to, da koroške stranke nočejo ali ne zmorejo pravične rešitve narodnostnega vprašanja, izjavljamo svojo pripravljenost, nadaljevati boj za enakopravnost ne nazadnje tudi s tem, da bomo enotno podprli samostojni nastop koroških Slovencev pri naslednjih občinskih volitvah."

Wagnerjev politični stil onemogoča plodno diskusijo

V zadnji številki nt smo bili prisiljeni objaviti pismo, ki ga je poslal uredništvu odvetnik deželnega glavarja Leopolda Wagnerja, dr. H. Sommer. To pismo se je nanašalo na objavo pisma Globašanov deželnemu glavarju, v katerem so ga prosili za termin za diskusijo, v kateri bi diskutirali o zadnjih izjavah deželnega glavarja in njegovem odnosu do slovenske narodne skupnosti. Deželni glavar ni bil pripravljen za diskusijo v Globasnici, ampak je predlagal kot kraj razgovora Celovec. Pod pogoji, ki jih je ustvaril deželni glavar Leopold Wagner, pa ne more priti do plodne diskusije, slej ko prej bi se razvila pred koroškimi časnikarji v tribunal deželnega glavarja proti koroškim Slovencem. Zaradi tega objavimo tudi pismo Globašanov, v katerem utemeljujejo, zakaj so proti diskusiji v tem času.

„Z Vašim pismom z dne 3. oktobra 1977 nas vabite, da bi izvedli v Celovcu diskusijo, katero smo mi predlagali in ki smo jo hoteli izvesti v Globasnici. Mi naj bi se povezali z Vašim tajništvom zaradi termina. Bili smo k temu pripravljeni, čeprav zunanje okoliščine in kraj diskusije niso odgovarjale našim predstavam.

Toda, ko je bil objavljen v Našem tedniku z dne 20. oktobra 1977, štev. 42 ‚odgovor' (Entgegnung), ki ga je zahteval celovški odvetnik dr. Helmut Sommer po Vašem naročilu, je nastal za nas docela nov položaj, ker se omenjeni ‚odgovor' ukvarja z našim Vam naslovljenim pismom in s tem s temo nameravane diskusije.

Objava ‚odgovorov' se more (če so pogoji tiskovnega zakona dani) izsiliti po sodnijski poti. Ker je naše pismo z dne 18. septembra 1977 in s tem osnova predvidene diskusije postalo predmet ‚odgovora', se nahaja naša diskusijska tema že na pred-sodnijski stopnji. Če bi začeli pod temi pogoji, ki ste jih Vi povzročili, z diskusijo o tej temi (ki je medtem postala predmet sodnijskega postopka na podlagi tiskovnega zakona), bi morali pričakovati, da bi postal iz nameravane politične diskusije ‚tribunal'. Saj se da domnevati, da bi tudi časopis Naš tednik o tej diskusiji poročal in prišel s tem v nevarnost, da bi moral spet objavljati ‚odgovore'!

Pripravljeni smo slej ko prej na svobodno politično diskusijo z Vami, na žalost pa moramo ugotoviti, da ‚odgovori' po tiskovnem zakonu k diskusijski temi kot priprave ali osnovne stopnje za sodnijske postopke proti udeležencem diskusije (tudi časopis Naš tednik bi bil seveda povabljen) onemogočajo prosto, politično diskusijo. Škoda."

Volilna skupnost Globasnica

Slovensko kulturno društvo Globasnica

Krajevni odbor NSKS Globasnica

Krajevni odbor ZSM Globasnica

GOSPODARSKI KOMENTAR:

Vlada hoče prebivalstvu zategniti pas

Vsako leto so zadnji trije meseci čas ocene gospodarskega razvoja in merjenja sil, ki na njega vplivajo. To je čas, ko zvezna vlada pred parlamentom tolmači državni proračun za prihodnje leto in ko zagovarja njegove postavke, ki so v bistvu odsev občega gospodarskega razvoja v tekočem in prognoze v prihodnjem letu.

Letos bo razprava o državnem proračunu 1978 zelo napeta. Verjetno bo bolj žolčna kot je bila v zadnjih letih. Vzrokov za to domnevo ne manjka. Našteti so bili že dostikrat. Zato jih tokrat ni treba posebej navajati. K stvari sami pa še sledeče: da bi se znebila naraščajoče zadolženosti države, hoče vlada prihodnje leto na strani izdatkov pas močno zategniti, na strani dohodkov, ki v bistvu izvirajo iz dotoka davkov in pristojbin, pa povečati njihov obseg.

To je trdo jedro govora finančnega ministra Androscha, ko je 18. oktobra parlamentu predložil osnutek državnega proračuna za prihodnje leto. On pričakuje na strani dohodkov zvečanje za 15,9 odstotkov, na strani izdatkov pa za 10,6 odstotkov. Kljub temu pa naj bi po osnutku izdatki dosegli globalni obseg 267 milijard šilingov, medtem ko bodo dohodki znašali kvečjemu 227 milijard šilingov. Primanjkljaj v državni blagajni se bo torej prihodnje leto gibal pri 40 milijardah šilingov, nasproti 46 milijardam, do katerih bo prišlo letos.

Finančnemu ministru bo torej prihodnje leto manjkala ena petina dohodkov za pokritje državnih izdatkov, čeprav bodo morali davkoplačevalci vseh kategorij v državno blagajno prispevati več kot so od nje navajeni prejemati. Razmerje med davčnimi bremeni in obsegom storitnosti države se bo — upoštevajoč inflacijo — torej v prihodnjem letu poslabšalo. Verjetno pa bo to negativno razmerje trajalo še naprej, kajti med izdatki prihodnjega leta je določena postavka 24,6 milijard šilingov zgolj za odplačilo letnega obroka obstoječih državnih dolgov in obresti za nje.

S svojimi ukrepi hoče finančni minister — kakor je v svojem govoru pred parlamentom dejal — doseči ravnovesje v zunanji trgovini, kjer obseg importov še vedno in to čedalje bolj prekaša obseg eksportov. Istočasno pa hoče s temi ukrepi postopoma zmanjšati proračunski deficit (letos bo znašal najmanj 46 milijard šilingov) in čimprej zagotoviti večjo razpoložljivost državnih denarjev za poživitev gospodarstva in za boljšo zagotovitev delovnih mest. V tej smeri operira že sedaj. V proračunu 1978 ima 2,8 milijard šilingov določenih za stabilizacijo gospodarstva, nadaljnjih 2,5 milijard šilingov pa za njegovo poživitev.

Po predloženem osnutku bo torej v prihodnjem letu vlada zahtevala od prebivalstva večje davčne žrtve kot letos. Drugače ne bo v stanju, da zmanjša državne dolgove. Če bo omenjeni osnutek proračuna dobil pristanek večine parlamenta — in to je gotovo — se bo konec prihodnjega leta obseg državnih dolgov zmanjšal na 31 milijard šilingov, s čemer bo znašal le še sedmino dohodkov državnega proračuna. To pa pomeni, da bo v Avstriji obdobje večjih davčnih bremen za sanacijo gospodarstva trajalo še nekaj let.

(bl)

Seminar Akcije koroških kristjanov

Akcija koroških kristjanov za sporazumevanje je priredila čez konec tedna v Vernberku seminar pod naslovom „Breznasilna akcija“. Seminar je imel namen spoznati podlage breznasilnosti, breznasilne drže in metode ter konkretizacijo take strategije na primeru narodnostnega konflikta na Koroškem. Predavateljica je bila avstrijska zastopnica mednarodne zveze za spravo, dr. Hildegard Goss-Mayr, ki je napisala o tej tematiki več knjig ter realizirala take akcije v Južni Ameriki.

Seminarja v Vernberku se je udeležilo nad dva ducata Koroščev obeh narodnosti, ki so bili pripravljeni sodelovati na takem modelu. Uvodoma pa je predavateljica ponazorila različne variante nasilja. Nasilje ni le fizično nasilje, nasilje oboroženih vojsk. Nasilje je povsod tam, kjer vplivajo na človeka, da v svojem osebnem razvoju ne pride tako daleč, kakor bi mogel priti v času, v katerem živi; — isto velja za skupino ljudi. Nasilje obstaja tudi v različnih strukturah, npr. v zakonih ali tradicijah, ki ovirajo človekov razvoj. Nasilje je nadalje tudi latentno, če ga ni najti na površju, v časopisih in televiziji, a kljub temu obstaja.

Kaj napraviti proti nasilju? Predavateljica dr. Goss-Mayr je dejala, da je pasivno zadržanje napram krivici, ali kot danes rečemo, nevtralnost najslabše, najbolj nečloveško zadržanje. Če se kdo hoče izogniti konfrontaciji s problemom, s tem ničesar ne spremeni na obstoječi krivici — nasprotno, postane steber nepravičnosti. Predvsem vzgoja igra zelo pomembno vlogo.

Protisila je že boljša, je dejala predavateljica, ker človek nudi čelo krivici. Sprva je protisila instinkt, toda že stopnjo višje, ker se človek čuti vezanega na vest, da se postavi nasproti krivici. Ta protisila je osvobodilna sila, ker se noče prilagoditi. Taka protisila se ne sme obsojati, če ljudje ne najdejo drugega izhoda. Kritika pa prične pri izbiri sredstev. Kajti nove oblike sile ne odstranijo prve sile. Logika oboroženega odpora: biti mora močnejši kot nasprotnik.

Obstaja pa še druga možnost: breznasilna sredstva. Tudi tisti, ki se jih poslužuje, odločno zavrača krivico, ki jo je spoznal, ter se radikalno postavi nasproti krivici, ki jo je spoznal. Pri njemu pa je ljubezen gonilna sila, da premaga krivico in se s tem boj premakne na višjo, duhovno raven. Sprva se je treba boriti z lastnimi močmi in se truditi, da se spravi nasprotnika iz njegovega položaja. Osvoboditi je treba zatiralca — podobno torej geslu, ki ga je videti na demonstracijah: narod, ki druge zatira, sam ne more biti svoboden. Sprava je možna šele, če je krivica odstranjena.

V posameznih delovnih krožkih so se udeleženci seminarja nato soočali s temi deloma novimi argumenti ter imeli hude pomisleke proti tezi, da je nenasilje povsod izvedljivo: kako npr. bi bilo možno breznasilno rešiti teroristične konflikte, ki smo jih ravno zadnje dni doživeli? Kako je možno boriti se proti raznim monopolom v gospodarstvu? Je breznasilna akcija v večstranskem državnem sistemu sploh mogoča? Kako je možno breznasilno nastopati proti monopolu obveščanja? Je breznasilna akcija možna le kot gibanje, ki šele od korenin naprej novo nastane — in (človek ostane človek) mar ne obstaja za takšno nenasilno gibanje ogromna nevarnost, da se sama spremeni v silo in se poslužuje sredstev sile, če je enkrat le močna dovolj? — Spoznanje je bilo enoumno za udeležence: vsi so si nalezli sile.

Pri načelni diskusiji navrh je bil vsekakor najvažnejši stavek ta, da je v breznasilje pač treba verovati, akoravno argumenti dajejo vsaj kratkoročno nasilju prav, ker je bolj učinkovito.

Kako izvesti breznasilno akcijo? Sprva je treba obstoječ konflikt temeljito analizirati ter pripraviti vzgojni proces. Metode, kako se konflikt potem v praksi breznasilno reši, so dialog, pogajanja, direktna akcija — sem spadajo masovne demonstracije, častne straže, nekooperacija, civilna nepokorščina, stavka, bojkoti ter zasedbe — in kar je najbolj važno kot zadnja točka: konstruktiven program.

Delovni krožki so v nedeljo popoldne na podlagi treh konkretnih primerov — od tega sta bila dva v zvezi z narodnostnim vprašanjem na Koroškem — skušali napraviti strategijo, kako ta konflikt uspešno rešiti na breznasilen način — od analize pa do izvedbe. Če morda ni uspelo docela zadostiti zastavljenim ciljem, je bil to morda prekratek čas, ki je bil na razpolago. Kajti v poldrugem dnevu ni moč rešiti takega problema in tega tudi nihče ni pričakoval. Pač pa je bila pripravljenost velika, da se konflikt analizira do korenin, in vsak je aktivno sodeloval, akoravno so udeleženci prišli iz vseh krajev in se prej niti medseboj niso poznali. Pa že zaradi spoznavanja takih ljudi, pripravljenih za angažma, bi se bil seminar izplačal. Da bo treba strategij za globinsko delo po vaseh, leži na dlani, prav tako pa tudi, da bo trajalo še zelo dolgo, da bo to spoznanje doseglo primerno širino, in še dalje, da se bodo na Koroškem porajale nove, kreativne oblike breznasilnega boja.

Mednarodni teror . . .

Kar dolgo časa nismo hoteli verjeti, se je v Zvezni republiki Nemčiji uresničilo. Peščici posameznikov je uspelo povzročiti v celi državi paniko, posledice pa so, kot jih poznamo iz zgodovine srednjega veka, pravi lov na „coprnice“, to pa predvsem po umoru H. M. Schleyerja in po ugrabitvi letala nemškega podjetja Lufthansa. Nekaj ljudi, ki imajo očividno napačne odnose do okolja, je moglo postaviti na glavo cel red, to pa ne v prid „delavskemu ljudstvu“, za katerega se menda borijo, temveč v njegovo škodo. To je peljalo tako daleč, da so se začeli rušiti temelji osnovnih človekovih pravic. Pripravljajo se zakoni, po katerih je državi dovoljeno, poslušati telefonate in odpirati pisma (pisemska in telefonska tajnost so osnovne človekove pravice). Če pa bi šlo po Straußu, bi se vrgel v ječe največji del nemških študentov, ker se največji del le-teh ne strinja s trenutnim družbenim redom, torej jih imenujejo simpatizante, čeprav to v smislu besede niso. Simpatizant je tudi že tisti, ki reče, da dela tudi vlada svinjarije. Vse akcije RAF niso pomagale porušiti „fašistične“ in „policijske“ države, ampak te doprinašajo le svoj del, da bo to postalo.

Nemčija ni še prava fašistična in policijska država, edinole ker to trdijo pripadniki RAF, saj imajo nemški prebivalci le še nekaj osnovnih pravic, kot npr. pravice do demonstracij itd. Kriminalne akcije nemških teroristov pomagajo edinole neonacistom in fašistom, kateri jih smatrajo kot dobro priložnost za klic po „močnem človeku“ ali pa izreke kot tega: „Ko je bil Hitler na oblasti, tega ni bilo“.

Kdo pa nosi krivdo na celotnem razvoju? Čisto sigurno ne sama RAF, Baader & Co. Tudi ZRN je doprinesla svoj delež do tega rezultata, ker je dolgo časa pritiskala na ekstremno levico (Radikalenerlaß), ta je morala potem v ilegaliteto, kjer je našla dober povod za „boj“ proti diktatoričnemu sistemu.

RAF je res organizacija posameznikov, kateri nimajo nobenih zaveznikov, nimajo za seboj tistih mas, za katere se borijo. S terorjem dosežejo le to, da se te obrnejo od njih. Umori in ropi ne predstavljajo nobenega boja za delavski razred, ampak edinole to, kar v resnici so: umor, rop . . . Izberejo pa si vedno tiste ljudi, katere hočejo kaznovati, ker so se posebno izkazali v boju proti terorizmu (Buback). Somišljeniki v ječah, katere hočejo osvoboditi, pa so le pretveza. Ta boj v Zvezni republiki Nemčiji nima nobenih zgodovinskih osnov, ni boj za svobodo, kot npr. pri gverilji v Južni Afriki ali Južni Ameriki. Dobiva osnovo iz študijskih knjig intelektualcev, kateri ne morejo spraviti v sklad svojih subjektivnih potreb s politiko.

Ob koncu pa je še treba povedati, da se mora vsakdo boriti proti tem mednarodnim pojavom, v zvezi s tem pa je tudi treba braniti proti dvojni morali tistih, ki se na eni strani zgražajo nad terorjem v Evropi, na drugi strani pa odobravajo fašistične režime kot v Čilu in Perziji in proti tistim, ki z odprtimi rokami sprejemajo ljudi Kapplerjevega formata.

KHD in nacisti

Zadnjo nedeljo so se srečali v Celovcu v gostilni Müller desničarski ekstremisti, katere je vodil SS-ovec van Verbelen, ki so ga na Nizozemskem obsodili na smrt, kateremu pa je uspelo pobegniti v Avstrijo. Tega srečanja sta se udeležila tudi dr. Scrinzi (FPÖ) in dr. Josef Feldner ter še več drugih somišljencev iz Nemčije in ostalih avstrijskih zveznih dežel. Srečanje je prirejala neka organizacija, ki se imenuje „Aktionsgemeinschaft für Politik“. Koroški KHD pa je na tem srečanju enkrat več imel priložnost pokazati, od kod jemlje svojo miselnost; upamo, da bodo razen Kreiskega tudi drugi kmalu spoznali, da se z neonacističnimi organizacijami ne da govoriti, kajti KHD je pokazal, da se počuti med starimi SS-ovci v najboljši družbi. Upajmo, da bodo tri največje avstrijske stranke uvidele, kdo je diktiral do sedaj manjšinsko politiko na Koroškem in kdo stoji v ozadju.

NOVE ŽRTVE V RODEZIJI

● Po najnovejših poročilih rodezijske vojske je le-ta ubila 26 črncev, pristašev gverilskega gibanja. Drugih podrobnosti ne omenja, pač pa samo pripominja, da je vojska zajela mnogo orožja.

Kratke vesti

ZA NOVO POGODBO MED JUGOSLAVIJO IN BRAZILIJO

● Kakor poročajo iz Ria de Janeira, prispe v kratkem v Brazilijo Ilija Vakić, predsednik Gospodarske zbornice Jugoslavije, v zadevi sklenitve nove trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Brazilijo. V smislu dosedanjega dogovora so se kupčije med državama zaključevale v kliringu. Toda ta je na koncu lanskega leta pokazal velik primanjkljaj za Jugoslavijo. Vrednost izmenjave je lani dosegla 220 milijonov dolarjev, vendar je bila bilanca aktivna za 159 milijonov dolarjev v prid Brazilije. Predsednik Gospodarske zbornice Jugoslavije naj bi sklenil takšno pogodbo, ki bi omogočila zmanjšanje jugoslovanskega primanjkljaja. Jugoslavija kupuje v Braziliji kavo, sojo, železno rudo, rastlinsko olje in nekatere industrijske izdelke ter lahko opremo.

NOVO IZRAELSKO NASELJE OB JORDANU

● Reuter poroča iz Tel Aviva, da je judovska uradna agencija (Jewish Agency) sporočila, da je polovica novega judovskega naselja Kefar Ruth na arabskem ozemlju, ki ga je izraelska vojska zasedla leta 1967. Naselitev tega naselja je bila izvršena v smislu načrta bivše laburistične vlade, ki ga je potrdila tudi nova vlada koalicije Likud. Še ta teden bodo uredili drugo novo naselje na arabskem ozemlju. Svoj ustrezni program namerava vlada izpeljati ne glede na nejevoljo Američanov.

DVE NOBELOVI NAGRADI ZA MIR

● Nobelova nagrada za mir za leto 1977 je bila podeljena organizaciji Amnesty International, ki ji predseduje Thomas Hammarberg iz Stockholma, medtem ko sta nagrado za mir za leto 1976 prejeli Irki Betty Williams in Maierad Corrigan, voditeljici gibanja za mir na Severnem Irskem. Norveški komite za Nobelove nagrade utemeljuje svoj sklep s tem, da Amnesty International iz humanih razlogov podpira ljudi, ki so preganjani zaradi svojega političnega ali verskega prepričanja. Nagrajeni Irki sta dokazali, koliko lahko vsakdo stori za mir. Miss Corrigan iz Belfasta se je zjokala, ko so ji sporočili, da je bila nagrajena. Nagrada za mir za letošnje leto znaša 700.000 švedskih kron (okoli 145.000 dolarjev), za leto 1976 pa 681.000 kron (142.000 dolarjev). Omenjeno gibanje za mir je bilo ustanovljeno avgusta lanskega leta.

ŠE VEDNO VOJSKA V ETIOPIJI

● UPI poroča iz Nairobija, da so še vedno pogosti spopadi med etiopsko vojsko in somalskimi gverilci na področju severnega Ogadena. Radio v Mogadišu trdi, da je bilo ubitih 800 etiopskih vojakov, in to blizu Dire Dawe, industrijskega središča in železniškega križišča. Hkrati navaja radio, gverilski list „Danab“, ki trdi, da je bilo ubitih 500 etiopskih vojakov pri Hamareysi, tri milje od Dire Dawe. Ubitih je bilo tudi 300 mladih Etiopcev, slabo oboroženih, in to od Dire Dawe do Hararja.

STERILIZACIJA PREPOVEDANA

● „New York Times“ poroča iz Hardorfa (Connecut), da so starši treh deklet v starosti 12 do 15 let, slepih in slaboumnih, vložili prošnjo na oblasti, da dovolijo sterilizacijo teh otrok. Za to je bila potrebna posebna vloga, ker zakon prepoveduje sterilizacijo otrok in umsko zaostalih. Materi dveh deklet sta zboleli med nosečnostjo za rdečkami.

V Salzburgu končan sodnijski postopek proti Waraschu

Pretekli teden je bila pred višjim deželnim sodiščem v Salzburgu obravnava proti osrednjemu tajniku narodnega sveta koroških Slovencev Filipu Waraschu. Končala se je z popolno oprostitvijo obtoženega, da je predal upokojencu Gottfriedu Güttlerju „peklenski stroj" s katerim naj bi ta razstrelil glavni transformator v noči na 14. november preteklega leta.

Kaj se je zgodilo? 11. januarja 1977 je prišel 61-letni upokojenec Gottfried Güttler k varnostni direkciji v Celovcu in tam naznanil, da je dobil od Filipa Warascha bombo. Eno prvih vprašanj je bilo po 100.000 šilingov, katere bi naj dobil tisti, ki bi podal odločilne informacije za ugrabitev razstreljačev. Nameravali so Waraschu na videz vrniti bombo in policija bi celo predajo opazovala in s tem dobila dokaz, da stoji Warasch za atentati. Varnostna direkcija je o tem poročala notranjemu ministrstvu, katero je odgovorilo, da bi se ta postopek zakonsko ne pustil kriti. Nato je varnostna direkcija naznanila Filipa Warascha državnemu tožilstvu, katera je v nočni akciji, katere se je udeležilo okoli 100 ljudi, uklenila Filipa Warascha. Warascha so šele po šestih dneh na zahtevo njegovih odvetnikov dr. Grilca in dr. Zwittra izpustili iz preiskovalnega zapora.

Za državno tožilstvo ni bilo dvoma, da je Filip Warasch kriv. Verjelo je dosledno izjavam Güttlerja, o katerem so rekli, da je absolutno zanesljiv. Zato se je državno tožilstvo koncentriralo izključno na preiskavo Warascha. Poskušali so mu podtikavati vse mogoče zločine, medtem ko se za Güttlerjevo verodostojnost še brigali niso. Obtožba je zasledovala edini cilj, potisniti slovensko narodno skupnost v slabo luč, jo postaviti kot kup teroristov ob zid. Bila pa je ovadba Güttlerja tudi dobra priložnost popraviti slabo ime koroških varnostnih organov, kateri so absolutno odpovedali pri razrešitvi vseh bombnih atentatov, kajti v Filipu Waraschu so našli človeka, ki naj bi bil na vsem kriv.

Človeške zamenjave in časovni premiki

„Obtožba državnega tožilca v Celovcu gradi edinole na izjavah Güttlerja, o katerih pravi tožilstvo, da so tako verodostojne, da bi se dalo obtoženemu dokazati, da je predal 12. oziroma 13. novembra 1976 priči Güttlerju bombo z nalogo, da razstreli v noči od 13. na 14. november 1976 glavni transformator v Celovcu. K temu je treba pripomniti, da izjave Güttlerja sodišče na noben način niso mogle prepričati," je izjavil sodnik dr. Eckehard Ziesel, ki je predsedoval prisednemu sodišču (Schöffensenat) v Salzburgu.

Državno tožilstvo v Celovcu je izjavilo, da proti pravilnosti Güttlerjevih izpovedi ne goji nobenih pomislekov, prisedni senat pa je po končani obravnavi izrazil svoje velike pomisleke. Po zaslišavanju Güttlerja, glavne priče tega postopka, se je namreč pokazalo, da bi moralo državno tožilstvo v Celovcu le tudi preveriti verodostojnost ovaduha. Izkazalo se je, da vsebujejo izpovedi Güttlerja velika protislovja, predvsem kar se tiče njegovih izjav pred državno policijo v Celovcu januarja letos in pred deželnim sodiščem pri obravnavi v Salzburgu. Güttler se je večrat zapletel v protislovja, iz katerih se je vedno izmuznil z opravičilom, da so možne človeške zamenjave (menschliche Verwechslungen) in časovni premiki (zeitliche Verschiebungen). S takimi opravičili sodišče nikakor ni bilo zadovoljno, v občinstvu pa so si prišepetavali, kako bi kaj v Celovcu ravnali, če bi se odvijal proces le-tam.

Sodnik dr. Ziesel je končal svojo utemeljitev sodbe z ugotovitvijo, da „izjave Güttlerja nikakor ne bi zadostovale za obsodbo, tudi če Warasch za omenjeni čas ne bi imel alibija." S tem je kritiziral dr. Ziesel tudi trditev vodilnega celovškega državnega tožilca dr. Stoiserja, kateri je že med preiskovalnim zaporom Warascha poudarjal v radiu in televiziji, da so izjave Güttlerja povsem pravilne in da se o njih pravilnosti sploh ne da dvomiti.

Enkrat več se je pokazalo, da koroška stvarnost požene svoje cvetove tudi v ravnanju oblasti, posebno še tedaj, ko se gre proti Slovencem.

Warascha so imeli od vsega začetka za tistega, ki je predal Güttlerju tako imenovani peklenski stroj. Zato državno tožilstvo niti ni poskušalo poizvedeti, kdo in kaj je Güttler, čeprav je tako težko obdolžil Warascha in z njim celo slovensko narodnostno skupnost na Koroškem. Ob robu naj tukaj omenimo, da je Güttler pravil, da je Warasch vtaknil pištolo pod blazino postelje v spalnici. Sodnik mu je nato odvrnil, da stoji v Waraschevi spalnici postelj brez blazine. Nato Güttler: „Človek bi moral domnevati, da vsakdo spi na blazini." To je bilo v Salzburgu, v Celovcu pa še videli niso, da Waraschova postelja nima blazine.

Po procesu ostane v zraku še vprašanje, od kod je Güttler dobil tisto bombo, s katerimi osebami se je pogovarjal o celi akciji. Zelo neverjetno je namreč, da si je Güttler priskrbel bombo sam. Vprašanje je tudi, od kod je vedel, da Warasch ravno v tistem času, 12. novembra, od 17. do 18. ure ni bil nekje izven Koroške in s tem imel takoj neomajen alibi.

Zelo težko nalogo pri tem procesu je imel državni tožilec dr. Hanke, ker so mu oblasti z delegacijo postopka v Salzburgu „položile smrdljivo kukovičje jajce v gnezdo", kot se je izrazil dr. Stern. Zastopati je moral obtožbo, na katero sam po prvem dnevu ni več mogel verjeti; po prvem dnevu (zaslišavanje varnostnega direktorja Pichlerja in višjega policijskega komisarja Schmidmeierja) so mu morali priti prvi pomisleki proti pravilnosti izjav Güttlerja. Spoznati je moral, da koroška policija pri preiskavah niti ni dvomila o Güttlerjevi verodostojnosti in mu vse verjela. Güttler sam pa niti ni vedel, kaj naj bi razstrelil in tega tudi danes še ne ve. Prav tako tudi Schmidmeier ne, ki je na vprašanje, kje naj bi Güttler izvedel nahajališče transformatorja, odgovoril, da bi lahko pogledal v telefonsko knjigo.

Dvomljivo je sploh, tako državni tožilec, ali je Güttler sploh kdaj imel bombo skrito v gozdu ali jo je imel stalno pri sebi doma, ker je policija pustila Güttlerja spet izpred oči, potem ko ji je pripovedoval o nameravanem atentatu. Tako se zdaj sploh ne ve, ali je peklenski stroj sploh kdaj ležal v gozdu blizu Vrbskega jezera, ker pri preiskavi še pod debelo snežno odejo niso pogledali, ki je menda zagrinjala ‚grob' bombe. Na vprašanje, ali so sploh preiskali plastične vreče, v katerih naj bi predal Warasch Güttlerju tisto bombo, na prstne odtise, je odgovoril Schmidmeier, da tega niso storili, ker jim je Güttler rekel, da je nosil Warasch pri predaji rokavice. Tudi nobeden ni mogel razložiti dejstva, da je nosila vreča najprej napis Metanol (ko ga je prinesel Güttler k policiji), strokovni izvidnik inž. Massak pa je dobil vrečo z napisom Nartanal! Tile primeri povedo že vse. Potemtakem bi proces proti Filipu Waraschu v Salzburgu utegnil biti navečja sodnijska groteska druge republike.

Višek zaslišavanja Schmidmeierja je bila tudi napačna ugotovitev državne policije, da se je tajništvo ZSO že pred meseci preselilo iz Gasometergasse v kolodvorsko cesto. Spraševali so o tej preselitvi neke zaupnike državne policije, kateri so povedali, da se je ZSO pred več meseci preselila. Tudi tega niso preverili pri ZSO sami ali pri lastniku stanovanja, v katero naj bi se preselilo njeno tajništvo.

Dvomi na resnici Güttlerjevih izjav pa so se še povečali po zaslišavanju njega samega, ko se je zapletel v protislovje za protislovjem, kar je upravičeval s tem, da kot star človek (62 let!) lahko zamenja osebe, da nastopijo lahko časovni premiki. Čeprav se je pri policijskem zaslišavanju januarja t. l. spomnil vsake podrobne minute.

V svojem zagovoru je naglasil dr. Hanke, državni tožilec, da ga Güttler na noben način ni mogel prepričati. Rekel je, da ne more verjeti, da mu Warasch, če mu je res predal bombo, ni povedal, kje je glavni transformator in kaj je treba storiti v primeru, da razstrelitev ne bo uspela. Neverjetno se je zdelo državnemu tožilcu tudi, da bi se vozil Warasch dva dneva pred ljudskim štetjem z bombo v avtomobilu, ko je tedaj mrgolelo žandarjev in policajev na cestah. Poudaril je tudi, da ima ta zgodba vrhu tega še lepotno napako, ker je Güttler kot glavna priča takoj na začetku svojih pogajanj vprašal po plačilu za svoje „delo". To je bil, se zdi, za državnega tožilca zelo važen moment, ker je ta nato rekel, da bi si morala varnostna direkcija točneje ogledati tega moža, ki je bil v Celovcu znan kot človek, ki ima težave z okoljem in si vedno spet dela samemu sebi težave.

Državni tožilec niti ni stavil kazenske vloge za Warascha zaradi nedovoljene pištole. Prepustil je to branilcu in „prijatelju obtoženega" dr. Francu Zwittru.

Dr. Zwitter je naglasil predvsem dejstvo, da je Warasch takoj priznal, da ima pištolo. Da jo je dobil od Güttlerja, le zato ni hotel takoj povedati, ker Güttlerja ni hotel potegniti v zadevo. Dr. Zwitter je tudi priznal, da v tej točki obtožbe krivorek ne bo izogiben in menil, da bo zadostovala denarna kazen, primerna finančni situaciji obtoženega.

Drugi branilec dr. Michael Stern se je zaključno zahvalil sodniku za nadvse pravičen postopek in da je opazil na državnem tožilcu dr. Hankeju, da je le-ta že v prvi uri zaslišavanja Güttlerja podvomil nad njegovo verodostojnostjo. Priznal je tudi, da sam ni smel takoj, ko je dobil naloženo branilstvo Warascha, uporabiti dokaze njegovega alibija, koledar in seznam časnikarjev, ki so bili navzoči na tiskovni konferenci na sedežu Zveze slovenskih organizacij. Čeprav je mnenja, je naglasil dr. Stern, da se pri postopku ne gre za političen proces, razume argumente dr. Zwittra in dr. Grilca, da nista šla z dokazi alibija na celovško sodišče.

Odvetnik dr. Michael Stern (desno) in državni tožilec dr. Hanke (levo) sta se srečala za kratek razgovor v odmoru med obravnavo.

Filip Warasch pred sodiščem

Warasch ovadil Güttlerja

23. marca 1977 je naznanil Filip Warasch državnemu tožilstvu Gottfrieda Güttlerja zaradi obrekovanja, da se mora tisti kaznovati, ki izpostavi nekoga uradnemu zasledovanju, čeprav ve, da je sum napačen. Warasch je zahteval, da se napravi sodnijski postopek proti Gottfriedu Güttlerju tudi, če ni drugih dokazov, kot jih je navedel le-ta. Warasch je navedel tudi dokaze, da so njegova izvajanja nepravilna.

Gottfried Güttler je varnostni direkciji povedal, da mu je Warasch 12. novembra 1976 dal bombo, s katero naj bi razstrelil glavni celovški transformator. Warasch je nato odgovoril, da je Güttlerju pri ovadbi šlo edino le za denar, kajti eno prvih vprašanj, razvidno iz zaslišavalnih aktov, je bilo, če dobi on tudi denar, katerega je notranje ministrstvo izpostavilo za razrešitev bombnih atentatov na Koroškem. Güttler je interveniral pri več politikih na takšen način, da zgleda on kot človek, kateri ima težave z okoljem, se ne more oživeti in ki gleda, kje bi kaj izbil v svoj prid. O tem priča tudi pismo uredniku „profila" P. M. Lingensu, v katerem je zahteval, naj L. prinese s seboj kamero in ček, izstavljen za 100.000 šilingov, za katere mu je nameraval prodati storijo, ki si jo je on izmislil. Da bi bila njegova zgodba verjetnejša, se on spominja v protokolu na vsako minuto. Güttler trdi, da mu je Warasch predal bombo 12. novembra 1976 okoli 17. ure. Res pa je, da je bil Filip Warasch v tem času na tiskovnem razgovoru z jugoslovanskimi novinarji na sedežu Zveze slovenskih organizacij, kar so ti novinarji tudi potrdili. Nadalje trdi Gottfried Güttler, da sta se Filip Warasch in on 13. novembra 1976 srečala v krnskem gozdu, kjer mu je Filip Warasch izmenjal uro, mu razložil mehanizem bombe ter mu povedal, naj razstreli glavni transformator v Celovcu. Ni mu pa povedal, kje je ta transformator in on tega tudi danes še ne ve. Res pa je, da se je on ob tem času vozil s Feliksom Wieserjem, tajnikom Zveze slovenskih organizacij na podeželju, kjer sta urejevala zadnje priprave za bojkot jezikovnega štetja. Tudi to je potrdil Feliks Wieser, kot tudi druge osebe, pri katerih sta Warasch in Wieser bila v Slovenjem Plajberku in v Selah.

Potemtakem zgodba Güttlerja ne more več čisto držati, ima več lepotnih napak in z zgoraj omenjenimi dejstvi, da je Filip Warasch bil za časa predaje bombe na tiskovnem razgovoru, kar so mu potrdili tudi novinarji, da je bil tisti čas, ko naj bi se bil srečal z Güttlerjem v krnskem gradu, v Slovenjem Plajberku in v Selah, je Filip Warasch naznanil Güttlerja državnemu tožilstvu, kateremu pa očividno ne leži veliko na tem, da bi se Güttler kaznoval za kaznivo dejanje.

Kdo nas bo ščitil, ker se kaj sličnega lahko pripeti vsakemu izmed nas, če se bo preveč postavljal proti krivici, se bo boril za svoje pravice, ki mu pripadajo.

DR. ROBERT SAXER:

Koroški tisk nevarnejši od KHD

V torek, 18. oktobra 1977, je na povabilo tamkajšnjega solidarnostnega komiteja predaval v Salzburgu v prostorih Katoliške visokošolske zveze dr. Robert Saxer o poročanju koroških dnevnikov v zvezi z aretacijo tajnika NSKS Filipa Warascha. Saxer je poudaril, da je bil na Koroškem krivec od vsega začetka Filip Warasch in da so si dali nalogo, da to samo še dokažejo. Podtikavali so mu od vsega začetka kriminalno dejanje in ga risali kot človeka, ki podkopava avstrijsko demokracijo in ruši s tem tudi ustroj naše države. Ob aferi Warasch so se Korošci znebili pri prebiranju časopisja vseh svojih emocij in agresij, saj se je pisalo tedaj januarja v koroških časopisih tudi to, kar se je doslej samo potihoma podtikavalo slovenski manjšini na Koroškem.

Važen moment so bila tudi, po Saxerju, pogajanja naših zastopnikov z dunajsko vlado o zakonu o narodnostnih skupnostih. Na teh pogajanjih so koroški Slovenci, predvsem pa Filip Warasch, zastopali zelo jasna in trdna stališča. Warascha so takoj imeli za ekstremista, na Koroškem pa se je govorilo o njem kot teroristu, čeprav koroški tisk teh svojih pojmov nikoli ni bil obrazložil in definiral. Na mesto argumentacije je kar kmalu stopila dolžitev. S tem postopkom so hoteli izolirati Warascha od pripadnikov manjšine, s tem da se je potegnilo v krog osumljenih tudi predsednika NSKS dr. Matevža Grilca, pa se je hotelo zabiti klin med osrednje organizacije in koroške Slovence.

Hoteli so ustvariti novo vodstvo manjšine, ki bi bilo vladi bolj pogodu, ki bi sprejelo novo zakonodajo o narodnostnih skupinah in ki bi s tem bilo tudi pripravljeno za sodelovanje v sosvetih.

Gnala se je kampanja v imenu miru, sprave in demokracije in se risalo Slovence kot tisti element, ki dela proti miru, spravi in demokraciji.

Robert Saxer je zaključil svoje predavanje z ugotovitvijo, da je koroški tisk za manjšino bolj nevaren kot Heimatdienst, ker ima pač več vpliva na prebivalstvo dežele in ker nima Slovencem naklonjeno gibanje nobenega ustreznega orožja proti hujskaškemu tisku na Koroškem.

Okoli 200 ljudi se je večer pred začetkom procesa proti Filipu Waraschu udeležilo demonstracije proti poskusom kriminalizacije slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Demonstranti so zahtevali ukinitev procesa proti Waraschu kot tudi ukinitev vseh nameravanih sodnijskih postopkov proti pripadnikom slovenske narodne skupnosti.

Z odvetnikom dr. Michaelom Sternom se je pogovarjal sodelavec NT Danijel Stern (slika spodaj):

Dr. Michael Stern: oprostilna sodba mi je bila od vsega začetka jasna

nt: Vas ta sodba ni presenetila? Ali ste tudi vi računali s tem . . . ?

Stern: Jaz sem z oprostitvijo računal, ker sem mnenja, da izpovedi Güttlerja, kot sem to tudi razložil, nikoli ne bi zadostovale za obsodbo.

nt: Vi ste izjavili, da ta proces ni noben političen proces, Slovenci pa ga smatrajo kot takega, ker že v obtožnem pismu stoji, da je Filip Warasch pripadnik slovenske narodne skupnosti, da je on obiskoval Slovensko gimnazijo in tudi ozadja tega procesa slovenski narodni skupnosti na Koroškem prej škodujejo kot koristijo.

Stern: Dobro. Jaz bi to tako povedal: Mi tega postopka nismo videli kot politični proces, če pa je Güttler naznanil Warascha iz političnih vzrokov, je seveda težko preiskati ali je to napravil samo, ker je hotel denar, ker se je hotel delati važnega; kajti Vi pozabljate, da je napravil slične ovadbe tudi pri „Neunerju" in pri „Kärntner Heimstätte" in tudi ni štedil z ovadbami. Je torej čisto lahko mogoče, da je on ravnal iz poželenja po denarju, seveda pa tudi lahko iz političnih vzrokov. Nejasno je seveda, kje je on vzel bombo in ostalo.

nt: Vi ste svojčas branili tudi južnotirolske „bumserje". Ali vidite posebne sličnosti med procesom proti Filipu Waraschu . . .

Stern: . . . Pravzaprav ne. Južni Tirolci so to priznali, ti so hoteli svet opozoriti na Južni Tirol, vi tudi ne smete pozabiti, tam so bile samo razstrelitve drogov ali na vsak način tam, kjer ni obstajala nobena nevarnost za kakšnega človeka.

nt: Pri postopku proti Filipu Waraschu so prišle na dan posebne površnosti koroških varnostnih oblasti pri preiskavi.

Stern: Prosim. Treba je upoštevati, kar je rekel prvi državni tožilec, da so koroške razmere drugačne kot npr. tukaj v Salzburgu ali na Dunaju. Bilo je zelo verjetno in ni bilo izključeno z ozirom na mnoge razstrelitve na Koroškem, da je Güttler morda povedal resnico. Sigurno pa se je mnogo, mnogo zdelo tudi državnemu tožilcu na obravnavi in tudi meni zelo nenavadno, namreč, da so se samo zanesli na to, kar je Güttler rekel.

nt: Ali menite, gospod dr. Stern, da bodo morale slediti konsekvence, da si oblasti ne morejo privoščiti napak, kakršne so se pripetile koroški varnostni direkciji?

Stern: Prosim, v kolikor bo to imelo konsekvence za Güttlerja, v kolikor in kakšni ukrepi bodo potrebni, da se nekaj podobnega ne pripeti več, o tem jaz ne morem soditi. Čisto sigurno pa si bo pristojno ministrstvo pustilo o tem poročati.

nt: Gospod dr. Stern, mi se vam zahvaljujemo za ta pogovor.

Dr. Zwitter: političnega ozadja ne smemo prezreti

„Izpoved priče Güttlerja ne bi zadostovala za obsodbo obtoženega Warascha tudi tedaj ne, če obtoženec ne bi imel alibija" je poudaril sodnik dr. Eckehard Ziesel v svoji razlagi sodbe v procesu proti tajniku NSKS Filipu Waraschu. Sodnik je tudi izrazil mnenje, da do obtožbe Warascha najbrž sploh ne bi prišlo, če bi koroški sodnijski urad takoj zvedel za alibi bodisi iz ust Waraschovih branilcev, dr. Matevža Grilca in dr. Franca Zwittra, bodisi iz njegovih ust samih po preiskovalnem zaporu.

Iz teh dveh izjav mirne duše moremo sklepati, da veljajo na Koroškem le drugi zakoni kot v Salzburgu. V Salzburgu namreč tudi brez alibija ne bi obsodili Warascha, medtem ko so ga na Koroškem vtaknili na podlagi nepreverjenih izpovedi Güttlerja v ječo in ga je koroška oblast v javnosti že obsodila za terorista. Koroška oblast je tako slepo verjela Güttlerju, da njegovih izjav še preverila ni, salzburški državni tožilec pa mu je kar kmalu zabrusil, da ga „njegove izjave ne morejo prepričati".

Že tu vidimo pravilnost taktične poteze, da branilca nista naznanila koroški policiji ne seznama časnikarjev tiskovnega razgovora z dne 12. 11. in ne imen oseb, ki jih je bil Warasch srečal skupno s tajnikom ZSO Feliksom Wieserjem v soboto pred štetjem.

Oba, dr. Zwitter in dr. Grilc, sta na procesu razložila svoje tedanje zadržanje: dr. Grilc je odgovoril na vprašanje državnega tožilca po vzroku, da so dobili dokaz za alibi le časopisi in ne koroški državni tožilec: „Nisem videl nobenega vzroka, da bi dal informacije preiskovalnemu uradu. To mojo potezo lahko imenujete hudobijo ali pa politično taktiko. Ker sem bil prepričan, da Warasch tega ni storil, česar so ga dolžili, sem videl v aretaciji politično provokacijo, kateri je bilo treba odgovoriti na primeren način". Dr. Franci Zwitter pa je naglasil v svojem zagovoru med drugim: „Vidim v preiskavah in zavarovanju razstreliva in v preiskavah sledov v gozdu pri Meiernigu in Krnskem gradu **več kot kaznivo, diletantsko postopanje.** Pretresljivo je, da so se postavile izpovedi Güttlerja kot resnične in da so označili že prvi dan zapora Warascha kot zločinca (v televiziji in časopisju). Pomen in namen branilcev tedaj ni bilo pogajanje s koroškim državnim tožilcem, pomen in namen je bil, da se zaprtega spravi čimprej iz zapora. Če bi namreč takoj ponudili dokaz za njegov alibi, državni tožilec Warascha ne bi izpustil, preden ne bi zaslišal vseh na seznamu navedenih časnikarjev, kar bi znalo trajati najmanj nekaj dni. Potrebovali so namreč tedaj storilca in Warascha ne bi spustili brez težav."

Političnega ozadja tega procesa tudi ne smemo prezreti, je menil dr. Zwitter, saj je že v uvodu obtožnice, ki jo je sestavil koroški državni tožilec, govor o „Filipu Waraschu, pripadniku slovenske narodne skupnosti, ki je obiskoval slovensko gimnazijo . . ."

Feliks Wieser izpričal pod prisego

To in ono okoli salzburškega procesa

Tik pred prihodom našega „moštva" v Salzburg se je pozanimal predsednik tamkajšnjega solidarnostnega komiteja Hannes Seitner v hotelu, katerega nam je bil rezerviral, ali je vse v redu. Odgovor: „Ali pridejo morda na to demonstracijo", je spravil Hannesa na rob obupa, ker je mislil, da nas v hotelu ne bodo sprejeli. So nas pa le. In še kako (cenjeni bralec naj mi oprosti, da sem pogledal v duhu v oči hčerke gostitelja). Tudi naši rojaki, ki študirajo v Salzburgu, so nas toplo sprejeli in nam pridno pomagali pri našem delu za NT in za NT-tiskovno službo v nemškem jeziku, ki smo jo dnevno izdali.

*

Po demonstraciji, ki je zbudila veliko pozornost, smo se še vsedli h kozarcu piva, katerega očitno neki novinar iz Slovenije ni dobro prenesel. Zagovarjal je namreč z vso silo tiste turiste iz Slovenije, ki na Ljubelju pozabijo na svoj materin jezik in se izdajajo za Nemce.

*

Ko smo že pri policiji. Salzburška je bila v našem primeru kar v redu. Stražila je celo transparente in informacijsko mizo pred sodiščem v času, ko se naši rojaki niso mogli zediniti, kdo bo ostal pri mizi. Na mizi so ponujali posebno brošuro v zvezi z dogodkom in vse knjižice kluba mladje v nemškem jeziku (od Tujcev v domovini do Saxerjeve knjige o odnosu koroškega časopisja do koroških Slovencev).

Govorilo se je, da so bili varnostni ukrepi najbolj obsežni v obdobju druge republike.

*

Proces sam je že kar prvi dan z zaslišavanjem Pichlerja in Schmiedmaierja postal tako lušten, da si je naš dunajski prijatelj Mihael kupil magnetofon in bo napisal na podlagi posnetkov dokumentacijsko komedijo. Ugibamo, kaj bo le naredil „pravi Korošec" Drechsler s svojimi posnetki in zapiski.

Opazili smo tudi, da so tisti pravi Korošci in njih somišljeniki, ki so prve ure procesa zbujali pozornost, polagoma utihnili in jo pobrisali domov.

*

Ob koncu tega klepeta iz Salzburga naj še omenim, da je uspelo našemu sodelavcu Danijelu Sternu posneti ekskluzivno za naše bralce intervju s starosto avstrijskih sodnijskih branilcev dr. Michaelom Sternom. Le-ta je med zaslišavanjem naše tajnice Marije poudaril, da „dobra tajnica nič ne vidi, nič ne sliši in nič ne vé". Danijela, ki študira v Gradcu pravo, pa je povabil na sodelovanje v svojo pisarno na Dunaj, da „se bo ohranilo ime".

*

Kako je svet majhen! Pri kosilu smo spoznali v natakarici rojakinjo iz Podjune, ki že leta dela v Salzburgu.

sraka

Tako raziskuje policija proti Slovencem!

Na procesu proti Filipu Waraschu smo si zapisovali posamezne dele pogovorov med sodnikom ali branilcema in pričami. Najboljše sladkorčke smo izbrali in jih tukaj objavljamo.

„Pasje poznanstvo"

Sodnik: Pripovedujte nam, prosim, kdaj in kje ste se seznanili z Güttlerjem?

Šef varnostne policije Koroške Pichler: Güttler je tako rekoč poznanstvo na podlagi psov. Dobil sem februarja 1974 črnega kodra (Pudelj), s katerim sem se sprehajal v tim. Europaparku. Poznanstvo se je pričelo tako, da me je Güttler, ki je tudi lastnik črnega kodra, nagovoril in mojega psa tako rekoč občudoval, ker je bil tako lep. Tako je nastalo najino poznanstvo . . .

Sodnik: Kje more Güttler zvedeti za mesto, kje stoji glavni transformator Celovca? Hoče razstreliti glavni transformator Celovca in ne ve, kje da je. Kdo bi mu mogel to povedati?

Pichler: Domnevam, podjetje KELAG, da mu more to povedati. KELAG, da!

Güttler bi moral iskati celovški transformator v telefonski knjigi pod črko „T" . . .

Višji policijski komisar Schmiedmaier: Najbrž je prinesel razstrelivo, potem ko je zapustil varnostno direkcijo, iz gozda domov v stanovanje, ker je policist prejel razstrelivo v bližini mestnega kopališča ob Vrbskem jezeru.

Sodnik: Ste pustili Güttlerja samega izpred oči? Ali niste takoj zavpili, halo, kje je razstrelivo? Vsi na noge in tja! Zakaj ste pustili Güttlerja spet domov? Rekel je, da gre v gozd in izkoplje razstrelivo, sem to prav razumel?

Schmiedmaier: Gospod Güttler je s svojo izpovedjo obremenil tudi sebe.

Sodnik: Že, že. Toda če pride tukaj kdo in reče, dobil sem od Warascha peklenski stroj, potem je to za Celovec brez dvoma zelo brizantna zadeva. Vi pa zdaj pravite, da ste pustili Güttlerja domov in da je izkopal najbrž dan navrh tisti peklenski stroj in ga vzel s seboj v stanovanje. Tega postopanja odkrito rečeno ne razumem. Zakaj niste rekli, da ga boste pospremili? Stoj Güttler, kje je peklenski stroj? Vsi tja k temu peklenskemu stroju! Bi se moralo glasiti vaše povelje.

Schmiedmaier: Nismo videli posebne nuje.

Branilec dr. Stern: Ali ste se preverili, ali je tudi vse res, kar Vam je pravil?

Schmiedmaier: To smo storili potem. Domenili smo se z Güttlerjem, da je njegova naloga, da prinese v bližino mestnega kopališča iz lastnih nagibov razstrelivo.

Sodnik: Tukaj v obtožnici piše, da se je ZSO preselila v Bahnhofstraße 38. Kdo je to našel?

Schmiedmaier: Gospod Lamprecht je poročal o tem.

Sodnik: Danes smo slišali, da je ZSO še vedno v Gasometergasse. Kako je moglo priti do take informacije, da se je ZSO preselila?

Schmiedmaier: Gospod Lamprecht je poizvedoval.

Sodnik: Koga je vprašal?

Schmiedmaier: Vprašal je več oseb in tiste sosede.

Sodnik: Da, toda da bi direktno vprašal, npr. gospoda dr. Zwittra, kaj je z njegovo pisarno, ali se je preselila. Je predsednik ZSO. Tega torej niste naredili?

Nimam več vprašanj.

Prisednik: Je Güttler povedal, kako naj bi pritrdil bombo, da bi razstrelil transformator? Ali veste Vi, kje je ta transformator?

Schmiedmaier: Güttler je rekel, da naj bi zletel glavni transformator Celovca v zrak.

Prisednik: Ali veste Vi, kje je ta transformator?

Schmiedmaier: Ne, tega ne vem. Ne, tega ne vem. Ne, tega ne poznam. Warasch mu je samo rekel, da ga naj poišče.

Schmiedmaier: Ne, toda bi ga že našel . . .

Stern: Je Güttler morda Vas vprašal, kje da je ta transformator? Je Güttler vedel, kako ga naj razstreli? Je to vedel?

Schmiedmaier: Da. Da ga more težko poškodovati, da, mislim, da že.

Prisednik: Zanima me še, ali Vi veste, kje je ta transformator?

Schmiedmaier: Tega ne vem, sem že prej rekel.

Sodnik: Tega pa ne razumem več . . .

Sodnik: Tega ne razumem, da tega transformatorja niste poskusili najti.

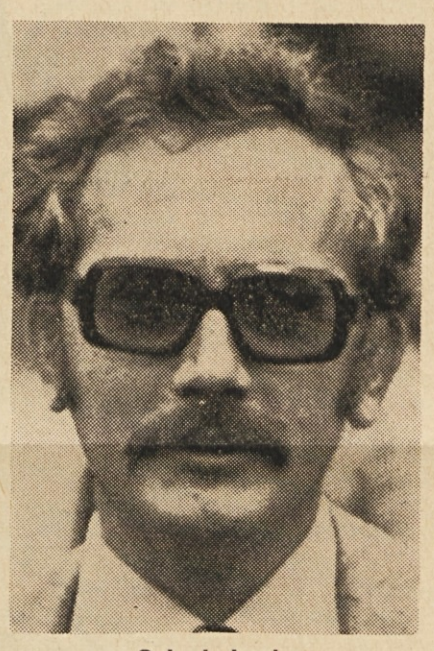

Schmiedmaier

Schmiedmaier: Tega ne vem, osebno pa imam Güttlerja za dovolj inteligentnega, da bi našel sam nahajališče transformatorja. Ali bi kaj dosegel, je drugo vprašanje.

Sodnik: Samega se nimam ravno za neinteligentnega, nisem pa gotovo v stanju, da bi od danes na jutri našel transformator Salzburga. Mislim, da sploh nimamo transformatorja, ki bi izklopil naenkrat tok za celo mesto.

Schmiedmaier: Güttler je imel samo nalogo, da izklopi tok celega mesta.

Stern: Güttler vendar ne more hoditi s plastično vrečico, v kateri je bila bomba, v roki z občutkom, da se lahko vsak čas razblini v zrak, po mestu in spraševati po transformatorju. Tega niste opazili, gospod višji komisar?

Schmiedmaier: Güttlerja imam za dovolj inteligentnega, da bi to . . .

Stern: Kaj mislite vendar, če on sprašuje po mestu, kje je transformator. Ta pa zleti isto noč v zrak in zjutraj se govori, da je Güttler povpraševal po mestu, na desetih krajih po tem transformatorju. V nekaj minutah se ga ima!

Zwitter: Ste poslali koga po razstrelivo v gozd?

Schmiedmaier: Izpoved Güttlerja mi je bila dovolj jasna.

Zwitter: Ali ste naredili pri Waraschu prstne odtise?

Schmiedmaier: Ne. Ne, ker je Güttler rekel, da je nosil Warasch rokavice.

Sodnik: Kje bi Vi poiskali tisti transformator?

Schmiedmaier: Tudi v telefonski knjigi bi ga mogel najti.

Sodnik: Pod črko T še nisem našel v telefonski knjigi nobenega transformatorja.

Branilec dr. Zwitter: Zakaj niste šli po razstrelivo v gozd, kjer ga je imel menda zakopanega Güttler?

Knes, policaj: Na ležišče razstreliva zaradi nevarnosti nismo hoteli iti.

Sodnik: Nimam več vprašanj.

V EVROPI UPRIZARJA AVSTRIJA NAJVEČ PROCESOV PROTI MANJŠINAM

Ob poročilu o procesih proti Slovencem v Avstriji je komisija za manjšinska in izseljenska vprašanja pri RK SZDL v Ljubljani ugotovila, da je število političnih procesov proti manjšini daleč največje v Evropi, in to v času, ko na beograjski konferenci razpravljajo tudi o človekovih pravicah. Nacionalistična gonja Heimatdiensta proti Slovencem, pred katero so kapitulirale avstrijske stranke in oblast, je prisilila manjšino v boj za njene mednarodno priznane pravice; zdaj poskušajo njen boj predstaviti kot kriminalno dejanje, ki ga policija in sodstvo v koroški deželi preganjata z vsemi, tudi zelo prozornimi sredstvi. S takimi pritiski na slovensko manjšino v Avstriji bi bilo treba seznaniti tudi svetovno javnost.

Na komisiji so predlagali ustanovitev sklada za gmotno pomoč Slovencem v Avstriji, ki uprizarjajo proti njim procese.

Vlada je bila tista . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

32. leti. Prav to, do pojave nacizma in fašizma tankočutno mednarodno javnost hočemo informirati, hočemo jo prepričati, da smo koroški Slovenci zanje le prva žrtev in da so naslednje na vrsti splošne človekove svoboščine, socialne pridobitve in sploh demokracija. ***To*** *mora in more biti naš doprinos k internacionalizaciji našega vprašanja.*

GÜTTLERS BOMBE

Von Michael Kuscher

Der Salzburger Freispruch im „Fall Warasch" änderte Besitzverhältnisse. Waren die 4360 Gramm Gelatin-Donarit I fast zehn Monate lang „Warasch' Bombe", so „gehört" sie nach dem Freispruch des Slowenenfunktionärs nur noch dem Klagenfurter Pensionisten Gottfried Güttler. Die Frage, wer sie ihm gegeben hat und zu welchem Auftrag, ist offen. Sicher aber ist, er hat sie besessen und hätte mit ihr so manches in den Himmel jagen können.

Dazwischen kam zum Glück Güttlers Versuch, die Bombe um 100.000 Schilling einem Wochenmagazin oder zumindest um den Preis der staatlichen Prämie in der Höhe von 50.000 Schilling zu „verkaufen". Nachdem ihm das Geschäft nicht gelungen ist, ist die Bombe noch immer „sein".

Und die Klagenfurter Staatsanwaltschaft wird zu prüfen haben, ob der Besitz von Sprengmitteln auch bei Gottfried Güttler strafbar ist. Sie wird zu prüfen haben, ob es eine Verleumdung war, als Güttler den Slowenenfunktionär Warasch als Vorbesitzer der Bombe nannte. Sie wird zu prüfen haben, von wem Güttler nun tatsächlich — nachdem Warasch von dieser Beschuldigung freigesprochen worden ist — diese Bombe erhalten hat. Sie wird zu prüfen haben, wer Güttlers großer Souffleur nun wirklich ist. Sie wird zu prüfen haben, ob Güttlers Anzeige Irreführung der Behörden und ob seine Aussage vor Gericht eine falsche war.

Entweder wird der Fall gänzlich von vorne aufgerollt oder wegen Hoffnungslosigkeit der Beweisführung von vornherein endgültig eingestellt. Noch ist die Entscheidung, die sicher eine folgenschwere ist, nicht gefallen.

Wird das Verfahren niedergeschlagen, bleibt das „Unbehagen" für immer bestehen. Wird jedoch Güttler der Prozeß gemacht, droht ihm eine hohe und mit Sicherheit unbedingte Freiheitsstrafe. Unterdessen aber hat Österreichs Sprengstoffsachverständiger Oberst Massak das Gericht gebeten, die Bombe „archivieren" zu dürfen. Es wäre die Archivierung des einzigen objektiven Beweismittels zum „Fall Güttler—Warasch".

GERHARD STEININGER:

MAHNUNG AN KÄRNTEN

Der Prozeß gegen den Slowenen-Funktionär Filip Warasch war kein politischer Prozeß. Aus zwei Gründen. Erstens: weil wir in diesem Land keine politische Justiz haben und auch nie mehr haben wollen, und zweitens: weil versuchter oder vollbrachter Bombenterror in einem freiheitlich-pluralistischen Gesellschaftssystem nie ein politisches Delikt sein kann, sondern immer ein Verbrechen übelster Sorte bleiben wird.

Dem widerspricht nicht, daß dieses Verfahren gegen Warasch ein politisches Umfeld hatte; ja, man kann weitergehen und sagen, daß dieser Kriminalprozeß ohne bestimmte politische Voraussetzungen — den Minderheitenkonflikt in Kärnten — gar nicht zustande gekommen wäre. Eine Feststellung, über die man zutiefst erschrecken muß. Und gegen die sich die Angesprochenen begründet nicht zur Wehr setzen können. Der Vorwurf leitet sich nämlich aus der richterlichen Urteilsbegründung ab und ist somit keineswegs Teil einer politischen Argumentation.

Dies sind die Vorwürfe: Die Erhebungen durch die Sicherheitsdirektion für Kärnten wurden unglaublich leichtfertig geführt; die Klagenfurter Staatsanwaltschaft hat das Ergebnis dieser „Untersuchungen" als für die Anklageerhebung hinlänglich fundiert erachtet, während in Salzburg Richter und Staatsanwalt die haarsträubenden und auf der Hand liegenden Ungereimtheiten auf den ersten Blick erkannten.

Der Vorwurf, von dem wir sprechen, wird legitimiert auch durch eine inoffizielle Äußerung eines Salzburger Prozeßbeteiligten, die auch Justiz- und Innenministerium hellhörig machen müßte: „Es wundert mich nicht, daß von zwölf Kärntner Sprengstoffanschlägen in den letzten Jahren elf nicht geklärt wurden."

Dies ist noch nicht das Ende des Gruselns. Da gibt es nämlich noch eine Erklärung in der Urteilsbegründung, die übrigens ein gerichtsoffizielles Dokument darstellt: Die Beschuldigungen gegen Warasch, samt Beweis („Höllenmaschine") und den Begleitumständen, müßten wohl — sinngemäß — ein Komplott sein; eine Vermutung übrigens, die auch schon der Salzburger Staatsanwalt nach der Befragung des Kronzeugen ausgesprochen hatte. Es ist zunächst zweitrangig, ob der Richter hier eine bestimmte Person oder bestimmte Kreise im Auge gehabt hatte oder nicht. Ganz besonders wichtig hingegen aber wäre, daß die Kärntner Sicherheitsbehörden diesem Verdacht rasch — und kompetenter als vor diesem Prozeß — nachgehen.

Das Verfahren hat ein Stück Kärntner Realität offenbart. Es hat sich hier wohl um den Versuch gehandelt, einen unliebsamen Volksgruppenpolitiker auf diese Weise unschädlich zu machen und zugleich die Volksgruppe, mindestens aber deren politische Führung, zu diskriminieren. Sicherheitsbehörden und Justiz haben sich mitschuldig gemacht, weil sie die Untersuchung eklatant einseitig geführt haben.

Man darf dabei nicht außer acht lassen, daß Filip Warasch wohl nicht ganz „zufällig" Ziel dieses Kesseltreibens geworden war. Allzu oft hat er große Worte riskiert, allzu oft hat er den Eindruck erweckt, radikale Volksgruppenpolitik zu betreibe. Nein — nicht Politik, denn Politik verlangt Geschick, Geduld, Überlegung. Und an diesen Eigenschaften hat es der junge, ungestüme Mann oft fehlen lassen.

Der Prozeß könnte auch eine gute Seite haben: Daß er mithilft, den Kärntnern darüber die Augen zu öffnen, wie weit sie es mit diesem Konflikt gebracht haben. Und die Unnachsichtigen im südlichsten Bundesland müssen zur Kenntnis nehmen, daß man sich jetzt in einem anderen, unbefangenen Teil Österreichs ein aktenkundiges Bild über einen Aspekt des Kärntner Alltagslebens hat bilden können. Und dies macht es diesen Leuten wohl in Zukunft auch unmöglich, weiterhin alle Nicht-Kärntner in der Volksgruppenfrage als nichtinformierte Außenseiter abzutun.

UNBEHAGEN

Das Unbehagen bleibt jedoch zurück. Der Prozeß konnte nämlich die Herkunft der Höllenmaschine nicht klären. Woher hat Güttler die Zeitbombe? Wo sind die Hintermänner? Gibt es welche? Die Antwort müßte von den Sicherheitsbehörden kommen, sie haben eine Gelegenheit verpaßt. In Salzburg fielen Worte wie „oberflächliche, dilettantische, ungenaue Erhebungen".

In Kärnten wurde vor und nach Güttlers Anzeige gesprengt. Die Anschläge blieben unaufgeklärt. Die Bombenleger laufen noch umher. Nach dem Prozeß in Salzburg scheint es an der Zeit, daß man sich in der Kärntner Sicherheitsdirektion intensiver als bisher ein Konzept zurechtlegt, wie man terroristischer Anschläge in Zukunft Herr wird und die Attentäter auch faßt.

Posebno v „tednu varčevanja"

Sadovi blaginje zrastejo iz semena varčevanja

od 24. do 31. oktobra 1977

pričakujejo
rojake in prijatelje
naše domače

POSOJILNICE

Bilčovs
Borovlje
Celovec
Dobrla vas
Galicija
Glinje
Globasnica
Hodiše
Kostanje
Kotmara vas
Ledince
Ločilo
Marija na Zilji
Pliberk
Podljubelj
Podravlje
Radiše
Sele
Šentjakob v Rožu
Šentjanž v Rožu
Škofiče
Šmarjeta v Rožu
Šmihel p. Pliberku
Šteben pri Beljaku
Šenttomaž
Velikovec
Vovbre
Ziljska Bistrica
Železna Kapla
Žvabek

in

ZVEZA SLOVENSKIH ZADRUG

Pavličeva 5-7, Celovec

TV AVSTRIJA

1. SPORED

NEDELJA, 30. oktobra: 12.55—14.45 Kvalifikacijska nogometna tekma za svetovni pokal med Turčijo in Avstrijo; neposredni prenos — 12.20 Pismo trem ženskam; srčkana zakonska šaloigra. V glavnih vlogah: Jean Crain, Linda Darnell, Ann Sothern, Kirk Douglas in drugi — 17.00 Živalski leksikon: Krokodili, predava Ivan Tors — 17.30 Čebelica Maja: Na begu pred vrabcem in žabo; risanka — 17.55 Za lahko noč: Tutu — 18.00 Klub seniorjev; srečanje vseh tistih, ki bi radi ostali mladi. Nastopajo: Ernst Hagen, Alfred Böhm, Willy Kralik, Hilli Reschl, Wolfgang Dauscha in drugi (ponovitev dne 4. novembra, 10.30, TV 1) — 18.30 Vodič skozi avstrijsko ljudsko glasbo. Sestavil Walter Deutsch — 19.00 Avstrija v sliki v nedeljo; prenaša tirolski radio — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.15 Velika slavnost; tretja zgodba alpske bajke Petra Turrinija in Wilhelma Pevnyja. V glavnih vlogah: Helmut Qualtinger, Karl Paryla, Judith Holzmeister, Kurt Schlossmann, Peter Turrini, Wilhelm Pevny itd. — 21.50 Šport — 22.00 Nočni izbor: Poezija in revolucija Georga Buchnerja s Klausom Maria Brandauerjem — 22.30 Poročila.

PONEDELJEK, 31. oktobra: 9.00 Za cicibane: Prometna pravila — 19.30 Kaj lahko postanem? (ponovitev): Ključavničar — 10.00 TV v šoli: Renesansa v Avstriji; od 7. šolskega leta dalje — 10.30—12.10 Pismo trem ženam; pristna zakonska šaloigra (ponovitev s prejšnjega dne) — 17.30 Za cicibane (ponovitev) — 17.55 Za lahko noč: Strojevodja Leopold — 18.00 Omaruru. Igrajo: Manfred Seipold, Marijana Hoffmann, Walter Giller, Don Mc Corkindale in drugi — 18.25 ORF danes — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Šport v ponedeljek — 20.55 Nastop v Manhattnu: Preganjani. Igrajo: Telly Savalaš, Dan Frazer, Kevin Dobson, Georg Savalaš, Roza Grier in drugi — 21.40 Poročila in šport.

TOREK, 1. novembra: 14.00 Rdeča je lujbezen; film po romanu „Drugi obraz" Hermana Lönsa. Nastopajo: Barbara Rütting, Cornell Borchers, Dieter Borsche in drugi — 16.20 Snežna kraljica (ponovitev); pravljična igra Jevgenija Schwarza; po motivih Hansa Christijana Andersena. Nastopajo v glavnih vlogah: Eugen Stark, Paul Heinzmann, Angelika Welzl, Erna Michall, Rudolf Schippel itd. — predstava mladinskega gledališča — 17.55 Za lahko noč: Strojevodja Leopold — 16.00 Neizpolnjeno upanje — mladinski slog; film Haralda Sterka in Wernerja Wössa (prva oddaja 23. avgusta 1977, TV 1) — 18.50 Po Haydnovi sledi v Železnem — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 Šport — 20.15 Nikolaj Gjaurov; portret znamenitega pevca-basista. Govori Marcel Prawy — 21.20 Črna ovca; televizijski film Arturja Hopfcrafta. Igrajo: Max Harris, Claudia Jessop, Lilian Hauser, Pavel Freeman in drugi — 23.10 Poljedelec in smrt; televizijski feljton Armina Akermanna — 23.40 Poročila in šport.

SREDA, 2. novembra: 9.00 Oddaja z mišjo; smešne in stvarne zgodbe — 9.30 Kmetijstvo danes: Gnojenje IV (prva oddaja 25. oktobra 1977, TV 2) — 10.00 TV v šoli: Kdo je moj bližnjik (ponovitev); od 8. šolskega leta dalje — 10.30—12.10 Brandnerjev Gašper pogleda v raj; čudna zgodba lovca, ki ukani celo smrt. Igrajo: Pavel Hörbiger, Carl Wery, Gustav Waldau, Ursula Lingen in drugi — 17.00 Kostanj (drevo); predstava lutkovnega teatra Elly Kneitschel — 17.25 Oddaja z mišjo (ponovitev) — 17.55 Za lahko noč: Strojevodja Leopold — 18.00 Umiranje med strahom in upanjem; film Heide Pils in Gerharda Hierzerja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Muzej: Slikarstvo sedanjosti — 20.10 Skrivnosti morja: Morski tiči — 21.00 Moji najemniki so najboljši (1); družinska serija po zamislih Fritza Eckhardta. Nastopajo: Fritz Eckhardt, Doris Denzel, Gernot Endermann, Oscar Heiler, Ilze Künkele itd. — 21.45 Poročila in šport.

ČETRTEK, 3. novembra: 9.00 Za cicibane: Pešci — 9.30 Tečaj francoskega jezika (ponovitev); prof. Georges Greux in Uli Petek — 10.00 TV v šoli: Kapucinski red (ponovitev); od 7. šolskega leta dalje — 10.30—12.00 Rdeča je ljubezen; film po romanu „Drugi obraz" Hermana Lönsa (ponovitev) — 17.30 Za cicibane — 17.55 Za lahko noč: Strojevodja Leopold — 18.00 Kruhinja v televiziji — 18.25 ORF danes — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Tri sestre; drama v štirih dejanjih Antona P. Čehovova. V nemščino prevedla Ilze Schneyder in Otto Schenk — 22.50 Sredozemsko morje; dokumentacijska serija. Sestavila Fernand Brandel in Georges Vallet (2. nadaljevanje: Morje) — 23.40 Poročila in šport.

PETEK, 4. novembra: 9.00 Za cicibane: Varnost — 9.30 Tečaj ruskega jezika za začetnike, vodi dipl. tolmačica Liza Schüller — 10.00 TV v šoli: Obiščemo razstavo: Gustav Klimt; od 10. šolskega leta dalje (ponovitev) — 10.30 Klub seniorjev (prva oddaja 30. oktobra 1977, TV 1) — 11.00—12.40 Trpljenje mladega Wertherja; po ramanu Johanna Wolfganga Goetheja. Igrajo: Hans-Jürgen Wolf, Katarina Thalbach, Hilmar Baumann, Heinz Dieter Knaup in drugi — 17.30 Za cicibane (ponovitev) — 17.55 Za lahko noč: Strojevodja Leopold — 18.00 Dvorni teater: Zakaj se jokate, morilec Müller? Igrajo: Theo Lingen, Johanna von Koczian, Wolfgang Arps in drugi — 18.25 ORF danes — 18.30 MI; družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Service-box Ervina Fischerja — 20.15 Aktni znaki XY-nerešeni; kriminalna policija prosi za sodelovanje. Edvard Zimmermann poroča o nepojasnjenih kriminalnih slučajih — 21.20 Zadnji cesar; dokumentacija o Karlu I — 21.10 Šport — 22.15 Tiči; ogromne jate ptic ogrožajo prebivalce kalifornijskega obalnega mesteca — Igrajo: Tippi Hedren, Rod Taylor, Jessica Tandy in drugi — 0.10 Aktni znaki XY-nerešeni; poročila in reakcije — 0.05 Poročila.

SOBOTA, 5. novembra: 15.30 Takrat; usoda zdravnice, ki jo preganja nesreča. V glavnih vlogah: Zarah Leander, Hans Stüwe, Rossano Brazzi in drugi — 17.00 Otroci za otroke — 17.30 Heidi; zgodba deklice po znani knjigi Johanne Spyrijeve „Kaj bo z Mau-Mau" — 17.55 Za lahko noč: Strojevodja Leopold — 18.00 Panoptikum — 18.25 ORF danes — 18.30 Heinz Conrads v soboto zvečer — 19.00 Avstrija v sliki z aktualnostmi iz Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.55 Šport — 20.15 Igra z vprašanji za hitro misleče s Hansom Rosenthalom — 22.05 Vprašanje kristjana — 22.10 Na mrtvem tiru; rasna problematika pri razjasnitvi umora — 23.45 Poročila.

2. SPORED

NEDELJA, 30. oktobra: 19.30 Pošast; v angleškem jeziku z nemškimi podnaslovi — 20.00 Knjižni sejem — 20.15 Zastor se dvigne; filmski musical. V glavnih vlogah: Fred Astaire, Cid Charisse, Oscar Levant in drugi — 22.10 Brez nagobčnika: Wolf Biermann na Dunaju.

PONEDELJEK, 31. oktobra: 18.00 Angleški tečaj za tiste, ki že nekaj znajo. Vodi dr. Walter Fangl in Townie Stadler — 18.25 ORF danes — 18.30 Protestantovska služba božja — 19.30 TV v šoli: Sveto pismo danes (ponovitev); od 6. šolskega leta dalje — 20.00 Štiridesetletnik; boj s pregreho. Poljska televizijska serija — 20.40 Vstop prost; kulturna oddaja — 21.25 Čas v sliki 2 — 21.55 Srečne dvojice: Otroci po željah (7. nadaljevanje) — 22.00 En dan v življenju Ivana Denisoviča; po romanu Aleksandra Solženicina.

TOREK, 1. novembra: 18.00 Veselje ob glasbi — 18.45 Ločitev; melodrama o neozdravljivo bolnem očetu in njegova hči. Igrajo: John Bariymore, Katarina Hepburn, Billie Burke, David Manners in drugi — 20.00 Galerija — 20.15 Trpljenje mladega Wertherja; po romanu Johanna Wolfganga Goetheja — 22.00 Arktika je bila njih usoda.

SREDA, 2. novembra: 18.00 Tečaj francoskega jezika s prof. Georgom Creuxjem in Ulijo Petkovo — 18.25 ORF danes — 18.30 Gradiščanska: Umiranje na deželi — 18.55 Romanska umetnost v Avstriji (prva oddaja 30. julija 1964, TV 1) — 19.30 TV v šoli: Teoriji kontinenta in polov; oddaja Petra Kaiserja; od 9. šolskega leta dalje — 20.00 Rekvijem; op. 66 Benjamina Britna po besedilu Missa Prodefunctis in pesmih Wilfrieda Owna — 21.30 Čas v sliki 2 in kultura.

ČETRTEK, 3. novembra: 18.30 Tečaj ruskega jezika za začetnike. Vodi dipl. tolmačica Liza Schüller — 18.25 ORF danes — 18.30 Prihod v Moderno; nemška umetniška skupnost „Brücke" (Most) — 19.55 Rž (prva oddaja 2. novembra 1976, TV 2) — 19.30 TV v šoli: Obiščemo razstavo: Gustav Klimt; od 10. šolskega leta dalje — 20.00 Cirkuški festival 1977; cirkuška predstava z nagrajenci 3. mednarodnega cirkuškega festivala v Monte Carlu — 21.45 Čas v sliki 2, kultura — 22.20 Klub 2.

PETEK, 4. novembra: 18.00 Kaj lahko postanem? Najboljši poklic (ponovitev) — 18.25 ORF danes — 18.30 Portret: Ronald Scarle — 19.30 TV v šoli: Kot gost pri Feliksu Braunu; od 8. šolskega leta dalje — 20.00 Dragoceni odpadek; ponovna poraba surovin v Avstriji — 21.00 Nova; poročila iz znanosti in raziskovanja — 21.30 Trailer; za prijatelje filma s Helmutom Dimkom — 22.05 Čas v sliki 2 in kultura — 22.40 High Chaparal: Če si kupi Big John frak! Igrajo: Erickson, Cameron, Mitchell, Mark Slade in drugi.

SOBOTA, 5. novembra: 16.00 Koncertna ura — 17.15 Tegetthoffovi dediči (prva oddaja 9. avgusta 1977, TV 1) — 18.00 Orientacija; star človek v naši družbi — 18.30 Brez nagobčnika; mladinska oddaja — 19.30 Razmišljanje prinaša obresti; denarni in kreditni aparat (ponovitev) — 19.50 Galerija — 20.15 Oktobrska revolucija; dokumentarni film o političnih in socialnih dogodkih v Rusiji, ki so pripeljali do oktobrske revolucije — 21.45 Nancy Wilson; revija.

TV Ljubljana

NEDELJA, 30. novembra: 8.20 Poročila — 8.25 Za nedeljsko dobro jutro: Festival MPZ Celje — 9.35 S. Karanović: Na vrat na nos, nadaljevanka — 10.30 Poletje na otoku Mirabelle — 11.00 Karino, serija — 12.30 Poročila — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 I. konferenca radiodifuznih organizacij neuvrščenih — 20.15 I. Ivanac: Nikola Tesla, nadaljevanka — 21.25 Jadar in Radževina, dokumentarna oddaja — 22.00 TV dnevnik — 22.15 Športni pregled.

PONEDELJEK, 31. oktobra: 9.05 TV v šoli: Računstvo, Živčni sistem, R. Bošković — 10.00 TV v šoli: Srbohrvaščina, Risanka, Zemljepis — 11.10 TV v šoli: Za najmlajše — 17.15 Pajek Jakec, glasbena pravljica — 17.25 Zakoni divjine, serija — 18.05 Človek in duševna stiska — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 M. Failevic: Anamarija, drama — 21.15 Kulturne diagonale — 21.55 Mozaik kratkega filma — 22.10 TV dnevnik.

TOREK, 1. novembra: 17.05 H. Ch. Andersen: Mati — 17.20 Črna puščica, serija — 17.45 Obzornik — 18.00 Festival kurirček: Postoj — 18.20 Ljudske žalostinke — 18.50 Orgle, glasbena oddaja — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Oči kritike — 20.45 G. E. Clancier: Črni kruh, nadaljevanka — 21.37 V. Lovec: Dramatična uvertura, D. Žebre: Žalna glasba — 22.00 TV dnevnik.

SREDA, 2. novembra: 8.50 TV v šoli: Varstvo okolja, Prebivalci Jugoslavije, Hektorjeva smrt — 10.00 TV v šoli: Kocka, kocka, Risanka, Trobenta — 17.05 Svilena obleka — 17.20 Zakladi britanskega muzeja — 18.00 Na sedmi stezi — 18.35 Jugoslovanska trimska televizija — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Film tedna: Kronika vročih let — 23.05 TV dnevnik.

ČETRTEK, 3. novembra: 9.00 TV v šoli: Reke, Projekcija zemljepisnih kart, Evolucija živčnega sistema — 10.00 TV v šoli: Francoščina, Risanka, Kemija — 17.30 Čudoviti svet Filemona — 18.00 Skrivnosti morja, serija — 18.50 M. Belina: Kateri vrag nas je gnal na to barko — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Prijatelji in sosedje, nanizanka — 20.30 V živo, vmes poročila.

PETEK, 4. novembra: 8.45 TV v šoli: Dnevnik 10., Slovenščina, Ruščina, Tovarna kruha, Moj rojstni kraj — 10.00 TV v šoli: Angleščina, Risanka, Zgodovina — 17.30 Pisani svet — 18.20 Pevski tabor 77 — 18.45 Narodni parki — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 N. Cripp: Družinske vezi, nadaljevanka — 21.20 Policijske zgodbe, serijski film — 22.10 TV dnevnik — 22.25 Od glave do pete.

SOBOTA, 5. novembra: 8.00 Čudoviti svet muca Filemona — 8.10 Z besedo in sliko: Svilena obleka — 8.25 M. Belina: Kateri vrag nas je gnal na to barko — 8.50 Pisani svet — 9.25 Človek in duševna stiska — 9.45 Dokumentarna oddaja — 15.45 Nogomet: CZ — Rijeka — 18.00 Huckleberry Finn, film — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar — 20.00 Kliči za umor, film — 22.00 TV dnevnik — 22.20 625.

Oglašujte v našem listu!

Posebnost je boljša, kajti navadno imajo mnogi!
Zaradi tega rajši takoj k

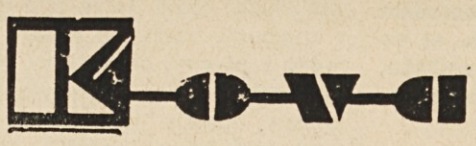

po kuhinje!

PODJERBERK — ST. KATHREIN
Škofiče/Schiefling
Tel.: 0 42 74 - 29 55 18
Celovec/Klagenfurt
Rothauerhaus
Tel.: 86 2 92

Aus gefährlichen Abtreibungsinstrumenten sind längst wieder harmlose Nadeln zum Stricken geworden.

Aber wenn die moderne Medizin heute auch zuverlässigere Methoden des Schwangerschaftsabbruches kennt: Abtreibung ist trotzdem keine Lösung.
Weil es Besseres gibt. Gezielte Empfängnisregelung, durch die sich Konfliktsituationen gleich von Anfang an vermeiden lassen. Die Partner haben nun die Freiheit der Wahl - und alle bisherigen Erfahrungen zeigen, daß sie mit dieser Verantwortung behutsam umzugehen verstehen.
Wer sich trotzdem auf unsicheres "Aufpassen" oder ähnliches einläßt - und dadurch in Schwierigkeiten gerät - braucht aber noch lange nicht verzweifeln.

Die 130 Stellen für Familien- und Partnerberatung wurden in ganz Österreich zur Beratung in Angelegenheiten der Familienplanung, in wirtschaftlichen und sozialen Belangen werdender Mütter, Familienangelegenheiten rechtlicher und sozialer Natur, sexuellen Fragen und Partnerschaft geschaffen. Jeder sollte sie nützen - nicht erst dann, wenn es zu spät ist. Die Beratung ist kostenlos, anonym und vertraulich.

Denn Abtreibung ist keine Lösung!

Vertrauen bringt Hilfe.
Familien- und Partnerberatung.
Ihre nächstgelegenen Beratungsstellen sind den beiden unten angeführten Broschüren zu entnehmen.

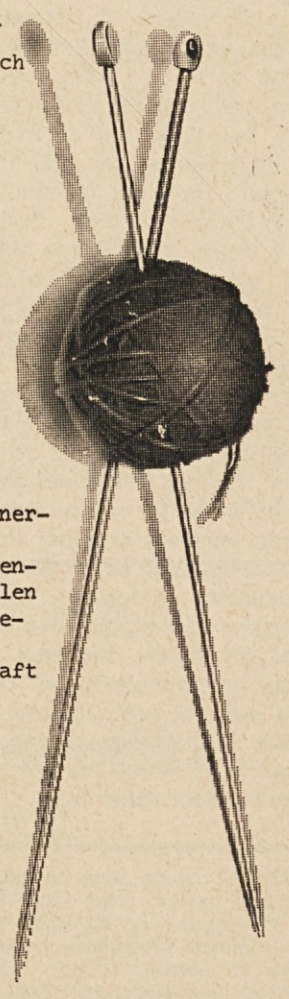

Eine Information des Bundeskanzleramtes/Familienpolitisches Referat.

Bitte senden Sie mir kostenlos die Broschüre:
O „Damit ein Kind kein Zufall ist" über Methoden der Empfängnisregelung und/oder die Broschüre
O „Damit ein Kind mehr Freude bringt" mit der umfassenden Information über Art und Umfang der Familienförderung und Hilfen für Mutter und Kind.

Name: _____
Anschrift: _____

Ausschneiden und an das Bundeskanzleramt, Postamt 1010 Wien, Postfach 3000, senden.

● Od sobote, 29. 10., ob 15. uri, do nedelje, 30. 10., ob 18. uri
KDZ-SEMINAR
vodja: Miha Zablatnik

PRUTAR CENTER MÖBEL + ELEKTRO

Zaradi prizidka in preureditve razstave, prodajamo razstavne artikle po posebnih cenah!

Obiščite galerijo Wernerja Berga v Pliberku!

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 30. oktobra:
07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.
PONEDELJEK, 31. oktobra:
13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Iz ljudstva za ljudstvo: O ljudskem verovanju.
TOREK, 1. novembra:
07.05—07.35 Duhovni nagovor — Zborovska glasba.
SREDA, 2. novembra:
13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Komorna glasba — Cerkev in svet.
ČETRTEK, 3. novembra:
13.45—14.45 Celovški radijski dnevnik — Dr. Pavel Apovnik: Pravni nasveti za vsakogar. (Dr. Apovnik bo nadaljeval in zaključil poglavje o sosedskem pravu in obrazložil pravice in dolžnosti zemljiških lastnikov v zvezi z gradnjo zveznih, deželnih, občinskih, zadružnih in zasebnih cest ter v zvezi z gradnjo naprav za transport vode, električne energije, plina in nafte) — Ljudske pesmi.
PETEK, 4. novembra:
13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Iz popotne torbe (M. Kumer-Črčej).
SOBOTA, 5. novembra:
09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

LIKOVNA UMETNOST:

Slikar Gojmir Anton Kos (1896-1970)

Danes, v petek, so v „auli slovenici“ zaprli retrospektivno razstavo znanega slovenskega slikarja Gojmira Antona Kosa, ki je umrl leta 1970 v Ljubljani, potem ko je celo polstoletje plodonosno izpolnil s temeljitim slikarskim prizadevanjem. V naši slovenski koroški galeriji v Celovcu so mu priredili retrospektivno razstavo, ki je bila deležna velikega uspeha. Razstavljenih je bilo 30 olj, ki nam kažejo umetnikov razvoj skozi razne smerne tokove.

Umetnik je študiral akademijo na Dunaju in jo končal v Zagrebu leta 1919, bil profesor na Tehnični srednji šoli v Ljubljani in od leta 1945 na likovni akademiji (1949 njen dvoletni rektor). Od leta 1949 redni član SAZU, leta 1947 in 1950 dobil Prešernovo, leta 1948 in 1949 nagrado zvezne vlade. Po secesijskih in ekspresionističnih začetkih je iskal monumentalno formo, premišljeno kompozicijo, sočen, h koncu tonsko ubran kolorit, ki je prešel v barvno čisto optično vizijo.

Kosovo slikarsko razvojno pot je treba vzeti na znanje v treh razvojnih stopnjah: v zgodnjo dobo, v dobo, v kateri je slikal zgodovinske motive, npr. „Umestitev na Gosposvetskem polju“ (1939); ta kompozicija je naslikana v Izvršnem svetu v Ljubljani. Zanimivo je, da imamo na nasprotni strani v Izvršnem svetu kompozicijo kmečkega upora „Boj pri Krškem“. Že v prvi dobi se kaže Kosova nadarjenost za portrete. (Tu naj omenim portrete slovenskih literarnih velikanov: Otona Župančiča, F. S. Finžgarja, F. Kozaka in drugih) in tihožitja (npr. „Tihožitje s slanino“, „Tihožitje z dečkom“, „Tihožitje z rdečima vazama“ itd.), ki jih potem v tretji dobi po vojni popelje do pravega mojstrstva in doseže ravno v „tihožitjih“ evropsko likovno raven. V „tihožitjih“ se najbolj oddaljuje od predmetnosti in doseže učinke zgolj s ploskvijo in barvo.

Kaj vse bi se dalo napisati o tej razstavi, in vendar bi vse bilo premalo. Najlepšo podobo o njej in o umetniku samem so si lahko ustvarili tisti obiskovalci, ki so si razstavo osebno ogledali.

P. S. Tole kratko poročilo bi moralo biti objavljeno že v 41. štev. našega lista, a smo ga morali, na žalost, zaradi tehnične zapreke preložiti do danes. (Op. ured.)

B. L.

KOROŠKI KULTURNI VEČER V NABREŽINI

Iz Nabrežine so nam sporočili:

Iz Rima je prispelo dovoljenje ministrstva za šolstvo, da se osnovna šola v devinsko-nabrežinski občini lahko poimenuje po Virgilu Ščeku, bivšemu slovenskemu poslancu v rimskem parlamentu.

Pred kratkim je priredila Slovenska skupnost v Nabrežini prvi koroški kulturni večer in to v dvorani Igo Gruden. Nastopil je zbor Fantje izpod Grmade. Izkupiček prireditve pojde v sklad za obrambo koroških Slovencev, predvsem tistih, ki so jih oblasti postavile pred sodišče, ker so hoteli uveljaviti pravice narodnostne manjšine.

LUKA SIENČNIK DOBIL ODLIKOVANJE REPUBLIKE AVSTRIJE

V sredo, 26. oktobra 1977, je predal deželni glavar Leopold Wagner v poslopju deželne vlade upornikom proti fašizmu in tretjemu rajhu odlikovanja republike Avstrije. Wagner se je v imenu zveznega predsednika zahvalil tem možem in ženam za njihov boj za svobodo. Med odlikovanimi je tudi mnogo Slovencev, dr. Luka Sienčnik, Karl Prušnik-Gašper, Anina Sadounig i. dr. V imenu avstrijskega odporniškega gibanja (Widerstandsbewegung) se je za to odlikovanje zahvalil gospod Pribichler, za odlikovanje, katero so sprejeli 32 let po osvoboditvi Avstrije in poudaril, da je odporniško gibanje nedvomno doprineslo velik delež do osvoboditve Avstrije. Pribichler je poudaril, da se je še naprej treba boriti proti fašizmu, ki zopet doživlja nov razcvet, treba se bo boriti proti neonacistični lekturi in vojaškim časopisom, ki se pojavljajo v vedno večjem številu. Slovenci pa to odlikovanje pojmujemo kot priznanje za naš boj proti fašizmu, kajti Koroška je bila edina zvezna dežela Avstrije, v kateri so se kmalu formirale odporniške čete.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 150.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce štev. 2, 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Romanje k Sv. Trojici

Bilo je v nedeljo, 16. oktobra 1977, ko smo šli veselje iskat v Slovenske gorice. Trgatev naj bi bila, toda ista je pred tremi tedni bila že končana. So nam pa zato pripravili grozdno kapljico in nekaj grozdja prav za nas prihranili.

Četudi smo se začeli zbirati ob šestih zjutraj na Ločilu v šentlenartski fari in smo potem vstopali v Sienčnikov avtobus skozi Rož in Podjuno, smo se na meji vendarle zamudili skoraj uro časa. So hoteli pač vsak potni list „štemplati“. Kmalu se nam je odprla Dravska dolina in v najlepšem vremenu nas je pozdravil Maribor. Pater Jakob nam je pripovedoval, kako ga je nekoč branil general Maister in ga končno ohranil pri materinskem telesu Slovenije.

Šele ob poldvanajstih smo prispeli do Vidma — Šentjurja — kjer so nas celo uro čakali domačini, da bi mogli skupno z nami prisostvovati službi božji. Ta je bila gotovo v znamenju sestrá in bratov s Koroške v objemu domačinov. Ko sta dva nabito polna Sienčnikova avtobusa obstala na velikem trgu pred cerkvijo, so začeli v zvoniku pritrkavati. Ni dvoma, da je bil to pozdrav Koroščem.

V napol surovem stanju nove jurjevške cerkve je pristopil k oltarju pater Jakob, ki je od tod doma. Dvanajst še živečih duhovnikov izhaja iz te fare. Med temi je najvidnejši gotovo mariborski škof Grmič. Iz lepe vasi Biserjane, malo pod cerkvijo, je izšel tudi nekdanji voditelj Slovenskega naroda doktor Korošec. Od tod so tudi bratje Krefti in znani profesor Kocbek.

Po službi božji nam je bilo pripravljeno kosilo v gostilni pri Domanjku. Tu je bilo veselja in prepevanja v izobilju. Seveda, namesto grozdja smo se podprli s pristno grozdno kapljico iz Domanjkovega lastnega vinograda. Potem nas je domač gospod župnik peljal pogledat cerkev, ki se gradi ter priporočil, naj bi ne pozabili na kak dar, da bi jo mogli dograditi. Gotovo da ne bomo pozabili priskočiti na pomoč, saj so nam bili razdeljeni „erlagscheini“. Na župnikovem dvorišču smo dobili še grozdja in vina za domov.

Ustavili smo se potem na grobu patra Odila, ki mu Koroška dolguje veliko hvaležnost. Gradišče pri Sveti Trojici je zares čudovit kraj: veličastna cerkev s tremi zvoniki in frančiškanskim samostanom, kakor oni lepi zeleni hribčki. Vse to nam bo gotovo ostalo v lepem spominu. Gotovo nas bo pater Jakob prihodnje leto popeljal še v kak tako lep košček Slovenije, kot smo ga tokrat obiskali. Vsem tistim, ki so mu „pomagali“ v avtobusu, se lepo zahvaljuje.

Vzgoja mladega bralca (po Petri Dobrila)

Na povabilo SPZ, ZSM in študijske knjižnice nas je pisatelj Leopold SUHODOLČAN pretekli petek navdušil za tekmovanje za bralno značko.

„Tekmovanje“ za bralno značko je ena najbolj intimnih in hkrati najbolj množičnih oblik prostovoljnih dejavnosti na osnovnih šolah Slovenije.

Rodilo se je na osnovni šoli na Prevaljah leta 1961 iz spoznanja, da otroci vse premalo berejo in da obvezno šolsko branje ne zadošča, da bi jih vzgojilo v ljubitelje dobrih knjig. Treba je bilo poiskati obliko in metodo, ki bi bila otrokom blizu, ki bi jim razgibala duha in potešila srce; potem bi lahko upali, da bodo raje kot po manj vredni segali po dobri knjigi in ji ostali zvesti tudi kot odrasli ljudje. ČE NAJ VZGOJIMO DOBREGA BRALCA, JE TREBA PONUDITI OTROKU PRAVO KNJIGO OB PRAVEM ČASU.

Nastali so prvi seznami najboljših knjig v prozi in poeziji za otroke določene starosti.

Kako zbuditi zanimanje otrok za te sezname? S tekmovanjem: otroci radi preizkušajo svoje moči v športu, šahu, risanju itd.

Toda vsako tekmovanje se konča z nagraditvijo samo najboljših treh; vsi drugi, ki so se prav tako želeli izkazati, ki so se prav tako trudili, pa niso izpolnili pogojev, žalostni gledajo v zmagovalce in se morda za vselej odrečejo zvrsti, v kateri so doživeli poraz. To se jim s knjigo ne sme pripetiti! „Tekmovanje“ pač, beseda jih bo pritegnila, toda tekmovanje drugačne vrste — tekmovanje s samim seboj! Vsakdo, ki vztraja do konca, izpolni pogoje in postane zmagovalec. Tekmovanje v VZTRAJNOSTI, V RAZMIŠLJANJU, V BOGATEJŠEM PREŽIVLJANJU PROSTEGA ČASA. Plemenito tekmovanje, prijetno od prvega do zadnjega trenutka. Tekmovanje, v katerem lahko zmagujejo tudi tisti, ki jim je povsod drugod spodletelo, ki niso ne vrhunski športniki ne odličnjaki. Tekmovanje brez poražencev, razen tistih, ki niso vztrajali; a še ti vedo, da prihodnje šolsko leto lahko zmagajo, če bodo hoteli.

Zmagovalci pa zaslužijo odlikovanje, nagrado in moralno priznanje. Nastalo je odlikovanje: BRALNA ZNAČKA. Nagrada — lepa knjiga. Moralno priznanje — slovesna podelitev bralnih značk vpričo neznačkarjev. In še posebna nagrada — srečanje značkarjev s književniki, obisk rojstnega kraja književnika, po katerem se značka imenuje.

Vabimo naše učiteljice, učitelje, starše in vzgojitelje, da si v svojem krogu zberejo otroke za to tekmovanje in jih s tem navdušijo za branje dobrih knjig. Podrobnosti vam posreduje Krščanska kulturna zveza (tel.: (0 42 22 / 72 565 24).

VISOKI JUBILEJ:

90-letnica „Vrablove mame“

V nedeljo, dne 30. oktobra, obhaja Uršula Lederer, pd. Vrablova mama na Otožu pri Šentilju, 90-letnico svojega življenja. V zahvalo za ves njen trud ter požrtvovalnost, ki so ju bili deležni člani družine, smo ji ob tej priložnosti prav posebno hvaležni; v znak hvaležnosti naj bi ji bil ta skromni prispevek o njenem delovanju.

Vrablova mama se je rodila 30. oktobra 1887. Izhaja iz nekdaj zavedne Vanževove družine na Otožu. Pozneje se je preselila z možem Ignacom na Vrablov dom. Skromno in tiho je potekalo njeno življenje. Živi v kraju, ki spada med neomejene stebre naše narodne skupnosti.

Takoj ob izbruhu prve svetovne vojne so morali njeni trije sinovi k vojakom, dva od teh sinov, Ignac ter Motej, se nista več vrnila. Kljub trpljenju, ki ga je le-to povzročilo, ko je izvedela o smrti dveh ljubih otrok, je Vrablova mama vztrajala do danes, ter dala štirim hčerkam ter edinemu še živečemu sinu lep vzgled za njihovo samostojno življenjsko pot.

V času nacizma ter dobi narodnoosvobodilne borbe je bila Vrablova mama mnogim drugim vzgled neustrašnega in zvestega narodnjaka. Nikoli ni klonila in nikdar ni iskala ugodnosti, ampak je zmeraj sledila poti resnice ter pravice ter sejala besede bratstva ter medsebojnega razumevanja.

V starosti 59 let jo je mož Ignac zapustil že zgodaj v letu 1957, kar je bil drugi največji udarec na njeni življenjski poti. Nekaj let pozneje je ponovna žalostna vest zajela okolico, ko se je mož njene hčerke Hance smrtno ponesrečil pri obiranju jabolk, padel je namreč z drevesa.

Vse to so bili hudi udarci, ki sta jih morale hčer ter Vrablova mama potrpežljivo ter požrtvovalno prenašati. Muke bolečin ter žalosti pa so presijali žarki upanja na boljšo bodočnost. Vrablova mama je imela vedno tudi svoj ideal ter cilj v življenju, vero in ljubezen. Vse to je jubilantka tudi dosegla, s tem da se je posvetila razvoju ter boju za ohranitev slovenske besede na Koroškem.

Draga Vrablova mama, prejmite še enkrat iskrene čestitke nas vseh, ki Vas spoštujemo in cenimo. Poznamo Vaš idealizem in svojo ljubezen do naroda. Ob Vašem visokem jubileju iskrena želja, da bi ostali zdravi in s svojo duhovno vedrino še naprej navduševali nas mlajše.

M. J.

Slovenci v Nabrežini izgubljajo tla

Slovenska skupnost za občino Devin-Nabrežina je pred kratkim razpravljala o urbanističnih in gradbenih vprašanjih, ki se pojavljajo v nevarni obliki za Slovence v Italiji.

Po poročilu tajnika dr. Škerka so prisotni soglasno ugotovili:

1. Državni zakon št. 10 od 28. 1. 1977 je izredno nesocialen in podpira velike gradbene špekulacije. Gradbeništvo preide v roke velikih podjetij in v teh krajih bodo domačini gradili svoje hiše z izredno težavo. Zato bi bilo nujno odpraviti ali temeljito spremeniti gornji zakon.

2. V devinsko-nabrežinski občini so še vedno v teku špekulativne gradnje, kar ima za posledico velik dotok tujcev in s tem znatno spremembo etničnega sestava.

Nujno je potrebno, da se onemogoči nadaljevanje takšnih dejavnosti, ker bodo v nasprotnem primeru domači Slovenci v nekaj letih postali povsem neznatna manjšina.

3. Deželna oblast namerava z novimi predpisi v zvezi z varianto, ki je v teku, praktično onemogočiti domačinom, da gradijo v domačem kraju, kar bi imelo med drugim za posledico znatno izselitev iz slovenskih vasi. Zato je nujno potrebno upreti se takšnim načrtom in zagotoviti bivanjske in gospodarske potrebe domačemu prebivalstvu.

4. Družbi Sistiana Golfo in Cave di Sistiana sta predložili prošnji za gradnjo 3000 stanovanjskih enot s pretvezo turizma.

Ti visoko špekulativni načrti bi popolnoma spremenili obličje občine; kajti ostalo ozemlje občine razpolaga s 3200 stanovanjskimi enotami.

Takšne pobude je treba zavrniti. Obenem je treba omogočiti na celotnem področju občine le takšno turistično dejavnost, ki bi zagotovila primerno zaposlitev domačinov in vsekakor uporabo obalnega področja za vse prebivalce.

Že pred dvema letoma je sedanji župan devinsko-nabrežinske občine in bivši poslanec Albin Škerk ugotovil, da so bili Slovenci v tej občini v zadnjih letih potisnjeni v manjšino — s komaj 35 odstotki vsega prebivalstva — medtem ko so imeli še po drugi vojni veliko večino — čez 75 odstotkov.

LUTKARJI V SELAH

V nedeljo, 23. oktobra, se je spet odpravila lutkovna skupina Koroške dijaške zveze na pot v farno dvorano v Sele. Uprizorila je lutkovno igro Marjana Belina „UŽALJENI MEDVEDEK“. Gospod kaplan Ivan Matko je vse navzoče otroke — bilo jih je okoli 40, prisrčno pozdravil. Upamo, da se bodo lutkarji ob priložnosti spet oglasili v Selah.

PRIREDITVE

PEVSKI KONCERT

Prireditelj: SPD „Trta“ v Žitari vasi
Kraj: Rutar, v Žitari vasi
Čas: nedelja, 6. 11. 1977, ob 14.30
Gostuje: Moški zbor DPD „Svoboda“ iz Črne.

ROMANJE V SAN CANZIAN D'ISONCO PRI AKVILEJI

Župnije Škocijan, Malošče in Čajna priredijo v soboto, 12. novembra 1977, posebno romanje na grob treh mučencev-patronov njihovih cerkvá, kjer bo pozdravil našo romarsko skupino tudi tamkajšnji škof. Kdor se želi udeležiti tega romanja, naj se do 8. novembra 1977 javi na Dušnopastirskem uradu v Celovcu, tel. 0 42 22 / 85 3 84.

Vožnja bo stala 170.— šilingov. Prijavljeni bodo dobili točen spored.

POTOVANJE V IZRAEL

od petka, 10. 2. 1978,
do sobote, 18. 2. 1978.

Prijave sprejema Dom v Tinjah do 10. januarja. Število je omejeno.
Cena: približno 6950.— šilingov.
(Točno ceno bomo mogli objaviti šele konec novembra).

LITERARNI VEČER

Prireditelj: SPD „Herman Velik“ v Selah-Kotu
Kraj: Sele-Kot, v šoli
Čas: petek, 4. 11. 1977, ob 19.30
Brali bodo člani pododbora DSP iz Maribora.
Ljubitelji lepe slovenske besede prisrčno vabljeni!